

Brassói Lapok

XL. évtolyam

9. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi január 13

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó. Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK ARADOT!

Mégis vállalta

Nem tudjuk mik voltak Titulescu feltevélei, milyen aggályokkal állott elő, mért húzódozott a külügyminiszeri tárcá újabb vállalásától.

Megértjük, hogy az agymunkához szokott nagystilű diplomata irtózik azoktól a döbbenetes eszközöktől, amelyeket német mintára, egyesek nálunk is szeretnének bevezetni. Titulescu valóban nem erre a küzdelemre való, más a levegője, mások a fegyverei.

Viszont a mai küzdelemben egyetlen politikusnak sem lehet elszigetelődni. A határvonalak elmosódtak a külpolitika összefolyik a belpolitikával, a közoktatás-ügy rendőri funkcióvá hangolódott, a közigazgatás összekeveredett a katonai tevékenységgel.

Titulescu visszavonulása akaratlanul is nagy szolgálatot tett volna annak az irányzatnak, amely Duca ellen már nem tudott csak revolverérvet felvonultatni. A passzivitás, a belenyugvás, sőt a kitérés ma sokkal végzetesebb támogatás lehet, mint a nyílt színvallás.

Valószínűleg ez a szempont is közrejátszott Titulescu végleges elhatározásánál.

Nem akarta szaporítani azoknak a politikusoknak a számát, akik rosszul értelmezett semlegességükkel legalább annyira károsították a világhelyzetet lezúlsztásában, mint azok, akik itt-ott diadós rohamra vezették a huligánokat.

Áthangszerelt nagy svihák

Stavisky a chamonix-i villa ablakában föbelőtte magát, amikor megpillantotta a közeledő csendőröket. Szimbólikus vég volt, vele együtt talán örökre lealdózott a nemzetközi fezőrök hőskora.

Valamikor jó dolguk volt a fezőröknek, a társadalom kényeztette őket, a világ gazdaságilag felfelé ívelt, a legfantasztikusabb ötlet, a legirrealisabb számítás is beütközött és ha nem ütött be, az emberek nem bánták túlságosan, mert a legközelebbi üzletnél visszakereszték elvesztett pénzüket. Ma egymásután levitézlenek az üzlet nemzetközi szélhámosai.

Kreuger akkor lőtte magát föbe, amikor még nem tudták vállalata kinos titkait, Stavisky néhány nappal később. Ez a néhány napnyi különbség tette, hogy Kreugert mint jöltevet és köztisztelőt álló urat temették el, Staviskyt köröztek. Annyi bizonyos, hogy a mai rideg és komoly viszonyok között a régimódi kalandornak, a mulatságos, gavallér és gyakran tehetséges rögtönzőnek semmi keresnivalója sincs. Az üzlet már nem snejdigséget, hanem lelkiismeretességet követel, pezsgős pacsora helyett becsületes szakvéleményeket, szép nők helyett megbízható mérlegeket. Kizárólag pénzügyi téren már nem lehet eredményeket elérni.

A fezőr, a nagystilű svihák már tudja, hogy nem elég a politikuskokat beponni.

Öneki magának is politikussá kell lennie.

Ugy igen, úgy még teremhet babér a nagy svihák számára.

„Románia közrendje biztosítva van minden erőszakkal szemben”

— mondja Titulescu, aki letette az esküt és újra átvette a külpolitikai irányítást

Rövidesen megtartják a kisántánt értekezletét

Bukarest, január 12.

Azoknak a mult hét vége óta tartó tárgyalásoknak eredményeképpen, amelyek az uralkodó, Tatarescu miniszterelnök és Titulescu között folytak, szerdán végre létrejött a megegyezés és

Titulescu belépett a Tatarescu-kormányba, átvéve ebben is a külügyi tárcát.

A Duca meggyilkolása folytán keletkezett kormányválság tehát ezzel teljesen és végleges formában megoldást nyert.

Miután ismételt megbeszélést folytattak egymással és Bratianu Dinu kormány párti elnökkel, Tatarescu miniszterelnök, Titulescu, Radulescu Savel és Vlahide, a miniszterelnökség vezértitkára, szerdán délután 5 órakor Szinájába utaztak s ott a pályaudvarról az udvari autón egyenesen a Foisor-kastélyba mentek.

Röviddel 7 óra után Titulescu, mint a Tatarescu-kormány külügyminisztere, Radulescu pedig mint külügyi államtitkár a miniszterelnök jelenlétében letette az uralkodó előtt az esküt.

A ceremónia után a kormányfőriak fél 8 órakor máris visszautaztak a fővárosba, ahova 10 órakor érkeztek.

Esküvétele után Titulescu külügyminiszter a következő nyilatkozatot tette a sajtónak:

— Duca Jonnak, a nagy románnak és nagy barátomnak a halála által külügyminiszteri megbízatásom végetért.

— Az utóbbi események szükségessé tették az államélet bizonyos parancsoló követelményeinek a teljesítését s ezek most teljesítődtek is.

— Valóban, Románia közrendje jelenleg biztosítva van minden erőszakcsapással szemben.

— Románia külpolitikáját, amely az amit nemzeti egységünk érdeke diktál, teljes határozottsággal folytatjuk. Nem fogunk ismerni sem paltozást, sem ingadozást.

— Románia mélységesen békeszerető, de egyidejűleg mélységesen nacionalista is.

— Az ország egyöntetű érzelmeit támogatva és megtartva külügyminiszteri állásomat, továbbra is szolgálni fogom az igazságnak, békének és erkölcsnek azt az eszményét, amely után az ország szomjazik.

Amin magának a külügyminiszternek a nyilatkozatából is kitünik, teljesültek azok a feltételei, amelyekhez a külügyi

tárcá megtartását kötötte. Nemcsak Stangaciu tábornok, a sziguranca vezérigazgatója ment kényszerszabadságra, hanem — amint jólértesültek tudni vélik — a király magántitkára és ennek édesapja, Dumitrescu csendőrségi főparancsnok is benyújtották lemondásukat. Hogy Cesianu jelenlegi párisi követet Titulescu javaslatára valóban udvari, illetőleg a király személye körüli miniszternek nevezik-e ki, azt viszont még nem tudni biztosan.

A külügyminiszter egyébként rögtön a fővárosba való visszaérkezése után érintkezésbe lépett a cseh és jugoszláv követel s közölte velük, hogy

most már nem áll semmi sem útjában a zágrábi kisántántértekezlet megtartásának.

Titulescu — s erre szintén céloz nyilatkozatában — folytatja eddigi külpolitikáját egyrészt a revízió és a négyhatalmi egyezmény életbeléptetése, másrészt pedig a Népszövetségnek Mussolini-javasolta diktatórikus újjászervezése ellen.

A balkáni paktumot, amelyet ő készített elő őszi körutja alkalmával, már a közel jövőben aláírják s a hónap végén minden valószínűség szerint megtörténik a bolgár királyi pár szinajai

látogatása is, amely döntő jelentőségű lesz abból a szempontból, belekapcsolódik-e Bulgária is a balkáni államtömbbe, vagy sem s egyelőre beéri a megnevezési szerződéssel?

Kétségtelen, hogy Titulescu személye nagy mértékben szilárdítja a Tatarescu-kormány helyzetét.

Itt említjük meg, hogy a külügyminiszter szerdán déluán, mielőtt az eskütételre Szinájába utazott volna, megbeszélést folytatott Mihalachéval, a nemzeti-parasztpárt elnökével, aki tegnap délben érkezett vissza Bukarestbe.

Titulescu és államtitkára, Radulescu Savel, különben csütörtökön délelőtt ismét átvették hivatalukat a külügyminisztérium élén.

TATARESCU TOVÁBB FOLYTATTA UDVARIASSÁGI LÁTOGATÁSAIT

Tatarescu miniszterelnök csütörtökön délelőtt folytatta udvariassági látogatásait a pártvezéreknél. Ezuttal Jorga volt miniszterelnököt, a Tarnu-Severinből tegnap este visszaérkezett Averescu marsallt és Mihalachét kerest fel. Utóbbival hosszasan tárgyalt a belpolitikai fegyverszünet feltételeiről.

A prefektusok Bukarestben

A kormány a jövő szerdára, január 17-ékre, a fővárosba rendelte az ország mind a 71 megyei prefektusát, akikkel a belügyminisztérium, közlekedésügyi minisztérium és munkaügyi minisztérium vezetői Tatarescu miniszterelnök elnöklésével értekezletet tartanak. Ez az értekezlet, minden valószínűség szerint, a közigazgatási törvény módosításával is összefüggésben áll.

A kormány olyan értelemben óhajtja megváltoztatni a törvény egyes szakaszait, hogy kiszélesíti a megyei prefektusok hatáskörét s a lehető legmesszebbmenően növeli hatáskörüket. Az a feltevése a kormánynak, hogy megfelelő hatáskörrel felruházott jó megyei prefektusok a legbiztosabb zálogai a megbízható közigazgatásnak.

A közigazgatási törvény módosítása után oldják meg a fővárosi főpolgármesterség ügyét is. Amint jelentettük, Dobrescu Demeter nemzeti-parasztpárti fő-

polgármester egyhavi szabadsága tegnapelőtt lejárt s szerdán délelőtt újra megjelent hivatalában. Erre kihallgatásra rendelték a belügyminisztériumba s a beavatottak szerint azt ajánlották neki, hogy menjen újabb szabadságra, amíg a közigazgatási törvény módosításai a február elsején összeülő parlament megszüntetéseig tart.

A főpolgármester csütörtökön audienciára ment az uralkodóhoz, hogy ügye alkotmányos rendezését kérje.

MIBE KERÜLT A VÁLASZTÁS?

A pénzügyminisztérium a minisztertanács határozata alapján 50 millió lej rendkívüli hitelt nyitott a belügyminisztériumnak a parlamenti választások kapcsán felmerült személyi és anyagi kiadások fedezésére.

Ez, persze, csupán egyik tétele annak a jóval nagyobb összegnek, amibe a választás kerül.

A SZINAJAI MERÉNYLET VIZSGÁLATA

A szinajai merénylet vizsgálata vége felé közeledik. Az ilfovi törvényszék vizsgálóbírája a főügyész közreműködésével tegnap és ma a merénylet szemtanút hallgatta ki, elsősorban Constantinescu dr. volt bukaresti főpolgármestert, valamint Tanasescu ügyvédet, akik maguk is megsebesültek Constantinescu golyóitól. Ki hallgatták még a szinajai állomásfőnököt, valamint Vlahide miniszterelnökségi vezetőit is, akik szintén közeli szemtanúi voltak a merénylet lefolyásának és akik igen értékes adatokat szolgáltatnak a vizsgálathoz.

Valószínű, hogy a vizsgálóbíró már a napokban elkészül végleges jelentésével s akkor az egész ügyet átadja a II. hadtest hadbíróságának, amelyet illetékesnek mondtak ki.

VASGÁRDISTA LETARTÓZTATÁSOK KOLOZSVÁRT

A karácsonyi szünet leteltével több vasgárdista diák tért vissza a kolozsvári egyetemre, akiket közvetlenül a szinajai merénylet után keresett a rendőrség. Ezek közül most Marcu detektivnek sikerült elfognia Olariu Romulus egyetemi hallgatót, akinek Tordai-utca 17. sz. alatti lakásán számos titkos iratot találtak, köztük egy névjegyzéket is a vasgárdista diákokról, akik Kolozsváron vezetőszeretpet játszottak. A terhelő adatok alapján őrizetbe vette még a rendőrség Popa Emilt, a Petru Maior diákegyesület elnökét, valamint Comanescu ismert vasgárdista diákvezetőt. Valamennyiüket átadják a hadbíróségnek.

MARAKODNAK AZ ERDÉLYI NEMZETIPARASZTPÁRTIAK

Nyilván a vízkereszti vajdaista értekezlet eredményeképpen s mintegy ékes cáfolataképpen azoknak a törekvéseknek, amelyek Vajda és Maniu kibékítését célozták, csütörtökön megjelent a Vajdapárti újság hivatalos lapja, a Chemarea Romániei, amely mögött Tilea Viorel áll. A lap vezércikkében folytatja a Maniu elleni támadást s arra szólítja fel az erdélyi nemzetiparasztpártiakat, hogy Vajda vezérése alatt egyesüljenek.

Másik cikkében a lap felteszi a kérdést, hogy rögtön elnökké váló választása után Mihalache miért nem volt Kolozsváron Boila Romulus vendége, illetőleg miért nem szállt meg Maniu sógoránál, ha az egyetértés a Maniu-pártiak és a regáti parasztpártiak között olyan nagy, mint a milyennek beállítják. A lap tehát kárörvendezik azon az igazán jellemző széthúzáson, amely a levitézlett nemzeti-parasztpárt erdélyi szervezetében dül.

TOMCSA SÁNDOR:

VÁLASZ EGY KÉRDÉSRE

Ma a posta egy levelezőlapot hozott Váradról, melyen női írással ez állott:
Kedves Tomcsa,
mostanában miért nem ír?!
L.

Sem több, sem kevesebb, még csak dátum sem volt a lapon, ami feltétlen szimpátiussá teszi küldőjét, mert husz közül tizenhatször én is lefelejtém a dátumot az effélékről.

Az illető hölgy nem kicsinyes, a lényegre helyezi a súlyt és — ami a nőesség elmaradhatatlan tartozéka, kiszámíthatatlan bája, mondhatnám székszipilje — nem pontos, nem szabályszerű, nem formai.

Tehát kedves Laura, Lujza, Lola — és sajnos, több „L“-el kezdődő női név nem jut eszembe — kérem, fogadja tiszteletteljes és dátumnélküli válaszómat.

Ezt egy kis helyzetképpel kell kezdenem. Tudom, sokan fognak csalódni, sokakban megrendítem a hitet és hosszú vitákra adok alkalmat kijelentéssel, hogy 1934. január elsejéig, megfelelően rendezett viszonyok közt ítem, sőt bizonyos anyagi javak felett is rendelkeztem!

Ezt a hihetetlen kijelentést nem az én szemem, hanem a hírlapok avatja szenzációvá, hanem az, hogy egy olyan emberről van szó, aki írással próbálja áthidalni azt a távolságot, ami egy tollforgató individuum és az ugynevezett termelés között van.

Nyugodjunk bele tehát, kedves Lujza — szeretem ezt a barokk-hangzású nevet, — hogy úgy élhettem, mint teszem azt egy békebeli kocsiifékező, vándorfényképész, bankszolgá, vagy valami efféle a békéből. Eme kellemes életkörülményeim lehetővé tették a zavartalan munkét, egészen eme év január elejéig.

Árad a Duna

Árvízveszély az Ókirályságban

Oltenița, január 12

A közeli Cherciu-Spantov helység mellett a zajló Dunán öt méter magasságú jégtorlás képződött, valóságos gátat alkotva, amely megváltoztatta a Duna folyását. A városkát ilyenformán a teljes elöntés veszélye fenyegeti. A kiáradt víztömegek már elöntötték a kikötő vasutvonatát.

Árvízveszély fenyegeti a mánástireai

királyi uradalmakat és a Spantovban és Chirnogiban fekvő nagyobb birtokokat is.

Különben ugyszólván az egész Dunán hatalmas jégtömbök uszálnak. A jégtörők munkáját eddig vastag köd nehezítette meg. Mégis reménykednek abban, hogy a dunai hajózást nemsokára ismét helyreállítják.

Január 26-án tárgyalják a grivikai pör felebbezését

Szeletzky ügye március 23-ikán kerül a felebbezési fórum elé

Bukarest, január 12

A hadsereg revíziós bírósága, amely a katonai bírásokban a táblának felel meg, január 26-ikára tűzte ki a nagy grivikai munkáspör felebbiteli tárgyalását. A felebbezés tárgyalása elé különösen munkáskörökben érthető érdeklődéssel tekintenek, mert

az a remény vert gyökeret, hogy a revíziós hadbíróság jelentős mértékben enyhíteni fogja az elsőfoku ítéletet. Szeletzky Bruno felebbezése ezzel szemben március 23-ikán kerül a Semmitőszék elé amely máris megkapta a revíziós hadbíróság jóváhagyó ítéletét és az ügy aktáit.

Uiabb adat a nyugdíjstragédiához

Egyes helyeken már 35 százaléért adják az adóbonokat

Csikszereda, január 12

A hátralekös nyugdíjak fejében kibocsátott adóbonok körül egyre nagyobb méretű üzérkedés folyik. Néhány nappal ezelőtt a pénzre utalt szerencsétlen falusi nyugdíjasoknak még ötvenszázalékos ígérték és adtak papírjaikért azok, akiknek szükségük van a papírokra, míg most aztán változott a helyzet. Változott, mert a kínálat nagyobb és nagyobb kezdett lenni. A kenyér nélkül álló nyugdíjasok csoportja minél hamarabb pénzhez akar jutni és mivel ez csak a Lőnök értékesítése során lehetséges, bármilyen áron piacra dobják azokat.

A nagy kínálat természetes következménye az, hogy a vidéki zugszörvények egyre alacsonyabb áron jegyzik a bonokat.

Két nap elégséges volt ahhoz, hogy ma

már 35 százalékos ígérnek a papírokért.

Ilyen alacsony áron nem szívesen válnak meg a tulajdonosok értékeiktől, de a szükségadta helyzet következtében kénytelenek erre. Ehhez járul még az is, hogy a papírvásárlók, jó üzlet reményében, azzal ijesztgetik a szerencsétlen falusi nyugdíjasokat, hogy a papírok néhány napon belül elvesztik értéküket s így ügyekezzenek minél előbb tudni rajtuk, mert ellenkező esetben a semmivel maradnak.

Nem elég, hogy hosszú idő múltán pénz helyett papírt kaptak a nyugdíjasok, most még azt is poton pénzre kell eladniuk.

A mai igazságtalanságok dus sorozatában talán mégis a legszörnyűbb az, ami a nyugdíjasokkal történik.

Komoly szervezet volt a kolozsvári dinárhamisítók társasága

Kolozsvár, január 12

A nagyszabású dinárhamisítás ügyében a nyomozás egyre teljesebb eredményt mutat fel. Amint jelentettük, a jugoszláv bankjegyhamisítók szervezete Temesvárra is kiterjedt, ahonnan Draghici Sándor rendőrigazgató, aki a vizsgálatot vezeti, most magával hozta a banda ottani két tagját, Siezel Ignácot és Dihart Jánost.

A két temesvári pénzhamisító azt vallotta, hogy összesen ezerkétszáz százdinaros bankjegyet sikerült hamisítaniuk. Ebből nyolcszázat máris elhelyeztek Jugoszláviában, a többi pedig Cservenka Józsefné temesvári özvegyasszonyánál rejtették el.

A kolozsvári rendőrség intézkedésére Temesváron Cservenkánét is letartóztatták. A vizsgálatot folytatják, hogy feiderítsék a dinárhamisítás minden szálát s a szervezet valamennyi tagját kézrekerítsék.

A Saar-vidék népszavazásának kérdését tárgyalja a Népszövetség

Genf, január 12

Néhány nap múlva összeül a Népszövetség, hogy megtartsa 78. rendes ülését. Ezen az ülésen Angliát Sir Simon angol külügyminiszter, míg Franciaországot Paul Boncour francia külügyminiszter képviselik.

A Népszövetségnek ez lesz az első ülése, amelyen a Népszövetségből kilépett Németország már nem vesz részt.

Az ülés sorozatán a Saar-vidék kérdése is szerepel és a Népszövetség ez alkalommal meg akarja állapítani, hogy a saar-vidéki népszavazásnak miképpen kell lefolyni és hogyan lehet biztosítani, hogy e terület lakossága szavazását minden kényszertől mentesen nyilváníthassa.

Nagy razzia Nagyváradon

Nagyvárad, január 12

A nagyvárad rendőrség a szerdáról csütörtökre virradó éjszaka a Szőlőhegyen nagy razziazt tartott, amelynek folyamán 8 egyént állítottak elő. A letartóztatottak között 15 éves gyerekek is vannak. Egyik-másiknál fegyvert is találtak.

A letartóztatottakat átadták a nagyvárad ügyészségnek, amely megindította ellenük az eljárást.

mel. És, bár a cédulán az 1933-as szám állott, olyan formában, hogy az utolsó hármas ki volt húzva és föléje egy 4-es volt írva, ami határozottan lefelejtette afelelti örömet, hogy nem feledkezett meg rólam és, bár gyors összevetést csinálva a háború időpontja és az özevgy életkora közt, megállapítottam, hogy 8-9 éves korában mehetett férjhez, — mégis a misztikus távolságból jött jókívánság kézbesítési díját, minden mellékgondolat és a kétségbeesés legkisebb szikrája nélkül helyeztem a kendő alól kidugott markába.

Es újra nekiültem cikkemnek és újra kopogtam.

Az udvarhelyi zenekarok megbízottjai tették látogatásukat. Muzsikálni akartak, de inkább fizettem.

Majd egy állítólagos volt vasmunkás nyomta be az ajtót, mert akkor már — még most is belepirulok — háttal nekítámaszkodtam az ajtónak.

— Ejnye, — mondtam, de végre mégis sikerült egy kis tökélet bocsátanom rendelkezésére.

Ezután sikerült öt sort írnom.

Most, a változatosság kedvéért, kopogtatás nélkül, négy gyerek rontott be az életembe, mely szerintük 1934-ben összehasonlíthatatlanul boldogabb lesz. Ezt olyan meggyőződéssel állították, hogy nem térhettem ki, de a szokásos lapos, kis kerek és fényes csereesköz helyett már csak az alábbi dolgokat nyújtottam át nekik: a legidősebbnek egy tusrajzomat, a másodiknak három puhagallért, a harmadiknak egy zseblámpát, a legkisebbnek — minden célzás nélkül, — egy zsebkendőt. Akkor már egy házaspár állott a szobában.

— Köszönöm, — mondtam és két széket emeltem a szobájukra.

Három sötétebb képű férfinek, bus mosolylyal, a zongorára mutattam. Egy pillanati táncstancsánál állottak, aztán a legsötétebb képű a markába pökött: — „Fogsza meg, Danika...” És már vitték is.

A „munkanélküli leányának” egy nyolckötetes lekszikont csusztattam a markába. Hogy nem volt közönséges izlésű nő, bizonyítja az, hogy Erdős René diszkotetes nagy sikolyait kerekén visszautasította.

Két kis árvának egy zöldes cédulát adtam át, a megfelelő magyarázattal, kitelik belőle tavaszra két kis kabátka.

Az ágyneműmért egy szegényházi aggasztán jött, kicsi szekérrel. — „Aludjék jobban benne, mint én”, — mondtam bucsuzól.

A „Boldog újéves” kártyákat akkor már nem volt hová tegyem, hát lerakattam a sarokba.

Es figyelve önmagamra, ekkor kezdtem érezni azt a lázat, melyet, hiszem, hogy éreznek a vértanúk is, mely elhomályosítja az élet reális vonatkozásait, a spekulációt, az anyagiasságot és erőt ad az áldozathozatal maradtalan keresztyénvitélhez.

Es ez a láz úgy elöntött, hogy még csak arra emlékszem, hogy mikor egy „kórházból kikerült operált” nem akarta elfogadni két sulyzómat, — a torkának estem.

Mikor délután magamhoz tértem, a szobában mindössze én voltam, — kissé hiányos öltözkében, — a négy fal és a megkezdett kézirat-papír.

De ezt is nemsokára odaadtam az utolsó boldog újévet kívánónak, ki mellesleg egy verskötetét szeretné kiadni. És nekiadtam a nadrágtartómat is, hogy inkább akassza fel magát.

★

Hát ez a válaszómat, kedves Lujza. És szerencse, hogy pont mára sikerült egy ly papírt kerítenem és egy ceruzát.

Es szerencse, hogy megmaradt a négy fal, melyek közül egyikhez támaszkodva írom e sorokat és nem mulaszthatom el azt a kellemes alkalmat, hogy önnek, kedves Lujza, ne kívánjak boldog újévet, — minden ellenszolgáltatás nélkül. Minden ellenszolgáltatás nélkül, kedves Lujza, — mert szeretem ezt a barokk-hangzású nevet...

A bárd és az igazság

Végbement a nagy lipcei színjáték zárójelenete is: a nyilvánosság kizárásával kivégezték, bárdal lefejezték a titokzatos bolygó hollandust, Van der Lubbe-t, a német birodalmi gyűlés palotájának állítólagos felgyújtóját, a világszenzációt keltett pör egyedüli elíteltjét. A három felmentett bolgár kommunistát, Dimitroffot, Tanefet és Popoffot, a napokban kiadták a Szovjetszövetségnek, amelyek állampolgárai lettek, Torgler internálótáborban várja az újabb nagy pört, a német kommunisták együttes hazaárulási pörének tárgyalását, viszont a nyomorult hollandust, akinek megkegyelmezése érdekében hiába lépett közbe hazájának kormánya, szerdán reggel végleg elintézték. Legalábbis így jelentették a Hitler-diktatura hivatalos tudósítóirodái, amelyek, köztudomásúlag, Göbbels propagandaminiszter parancsnoksága alatt működnek.

Lubbe kivégzésével formális, jogi szempontból egészében végrehajtásra került a karácsony előtti lipcei ítélet, befejeződött a korunkat szomorúan jellemző nagy pör, amely kerek tíz hónapon keresztül foglalkoztatta csaknem szüntelenül a világ közvéleményét. De Van der Lubbe és a személyében megtestesült vád továbbra is rejtély maradt és marad mindaddig, amíg a hitlerizmus uralmon lesz.

Azzal, hogy a bünbakt, az csöközt elpusztították, kiirtották az élők sorából, az 1933 február 27-iki nézői tett nem törlődött ki a modern történelemből, nem tisztázódott a német hitleri diktatura javára. Ellenkezőleg, szerdán reggel kivégezték a lipcei főtörvényszék fogházának udvarán a szánalomraméltó hollandus csavargó személyében magát azt a hazug rendszert is, amelynek kezében eszköz volt az erőszak uralmának hatalomra jutásában és megerősítésében.

Ma már világszerte egyetlen olyan higadt ítélőképesseggel és belátással bíró ember sem akad, aki a hosszas tárgyalás során rá ne jött volna, hogy Van der Lubbe kiknek a kezében volt eszköz, kiknek az ördögi elgondolásait és elhatározásait fejezte ki akarva-akaratlanul deklarált lumpenproletárságában. Hiába vállalta magára a végzetes gyújtogatás egész ódiáját, a szakértők és több tanu vallomása alapján maga a bíróság is kénytelen volt kimondani, hogy a birodalmi gyűlés palotáját nem gyújthatta fel egyedül, minden bizonnyal társai voltak, mégpedig jónéhányan. A lipcei ítélet indoklása szerint cinkosai csak kommunisták lehettek, de ugyanez az ítélet elismerte, hogy a vele együtt vád alá helyezett négy kommunista bűnrészesége nem bizonyítható. A birodalmi főtörvényszék ítélete ilyenképpen tisztázatlanul hagyta a cinkosok és felbujtók szerepét, ezáltal maga is lehetőséget adott azoknak a valószínűségeknek a komoly figyelembevételére, amelyeket a londoni és párizsi ellenbíróság sorakoztatott fel, amelyek éppen a náci vezérkar bűnrészeségére mutattak rá sok meggyőző erővel, amelyet Hitlerék magatartása a pör előtt és alatt nem kis mértékben támasztott alá.

A nácidiktatura vezetői a birodalmi gyűlés épületének égése alkalmával szándékosan sietve jelentették ki, hogy ez a bűntett csak egyik láncszeme, csak bevezető része az általános kommunista felkelésnek és forradalomnak, majd hangoztatták, hogy birtokába jutottak a baloldal összes felforgató terveinek s azokat közzé fogják tenni a közvélemény meggyőzésére. Ez még a múlt február végén volt, de a bizonyítékok mindeddig nem kerültek nyilvánosságra. A Hitler-diktatura hazugságban maradt. Nem hozták nyilvánosságra ugyanígy a gyújtogatási pör vádiratát sem, amely szerint a szerencsétlen Van der Lubbe, ez a csavargó kamasz, mindössze 11 perc alatt nem kevesebb, mint 143 huzamos cselekedettel lángborította a parlament palotáját, egy-egy cselekedetnek gestusnak véve olyan hosszantartó ténykedéseket, mint hogy felmászott a külső falon, lábával bezúzta az egyik ablak nagy üvegtábláját s nehéz télikabátjában beugrott a folyosóra...

De nem érdekelnek már a részletek. Az a lényeg, hogy a lipcei pör és ítélete nem tudta elleplezni a hitleri rendszer csalárdságát, nem volt képes megszilárdítani sem szavahihetőségét, sem a nyilvánosságba vetett tömeghittet. S nem hiába

Csak

valódi márkas csövet vásárolok, hogy pénzem ellenértékét lássam... Ha rossz csövet veszek a bosszankodás elveszi kedvem a rádiótól... Tehát csak

TUNGS RAM

csövet

...ek, a közismert, megbízható világmárkát.

Az egyik osztrák munkatáborból 144 internált megszökött és átment Magyarországra

A Bécs melletti munkatábor internáltjai Bécs ellen vonultak

Országszerle ismét felújulnak a nemzetiszocialista tüntetések

Bécs, január 12

Az osztrák nemzetiszocialisták — amint már jeleztük — az egész ország területén újból akcióba léptek. Abból az egyöntetűségből, ahogyan ezek a terror-cselekmények és tüntetések lefolynak, meg lehet állapítani, hogy

az állítólagosan „feloszlott” pártnak megvan a maga vezérlete, amely a feloszlítás ellenére is intézkedik és amelynek parancsait hívei a legnagyobb pontossággal hajtják végre.

Tegnap délután adott jelle megmozdult a Laubon szigeten levő náci munkatábor tömege.

A munkatábor emberei, többszáz nemzetiszocialista, kitértek a munkatáborból és Bécs ellen vonultak. A menet horogkeresztes zászlókat vitt.

A bécsi rendőrség természetesen azonnal akcióba lépett, felvonult a felvonuló nemzetiszocialisták ellen és azok közül kétszázötvenet letartóztatott. A letartóztatottaknál rengeteg könnyfakasztó gránátot és papírbombákat találtak.

A rendőrség most azt akarja megállapítani, hogy miképpen kerültek ki a nemzetiszocialisták a munkatáborból és hogyan kerülhetett a táborba „municio”.

Még súlyosabb jellegű fellépést tanúsított a tromi munkatábor internált tömege.

Itt száznegyvennégyen kiszöktek a táborból és átszöktek a magyar határon.

Ez szerdán reggel hat órakor történt. A magyar hatóságok tehetetlenül állottak a szökevényekkel szemben és sorsukat illetőleg úgy döntöttek, hogy valamenynyit a pinkamindszenti állami iskolában helyezték el. A szökevények között néhány óra múltán megjelent Materna bécsi építész is, aki már régebb idővel ezelőtt szökött Ausztriából Magyarországra és ott politikai menédkijogot élvez. Materna komoly vezetőserepet játszott az osztrák nemzetiszocialista mozgalomban.

Maternának az a terve, hogy a Magyarországra átszökött 144 nemzetiszocialistát a mai nap folyamán Budapestre vezeti. Meg akarják jeleníteni a budapesti német követ előtt és tőle azt kérik, hogy e menekültek részére német utlevelet adjanak ki.

Újabb és Sopronból keltezett jelentés

aggodalmaskodott Hitler lapja, a Völkischer Beobachter amiatt, hogy „a német nép nem fogja megérteni” a lipcei ítéletet, hogy bármilyen erős is a mákony, amellyel elbódították, nem lesz az az erő, hogy a birodalmi törvényszék kiküldte az igazságot s méltó ítéletet hozott. Az ítélet valóban fogyatékos maradt minden tekintetben.

Most azonban végrehajtották s egy embernek, egy nyomorult embernek porba hullott a feje. Van der Lubbe, a titokzatos bolygó hollanduson nincs mit sajnálkozni. Kimúlásával nem veszített semmit

szerint, mielőtt a 144 nemzetiszocialista kitért volna a munkatáborból, összetörték és összerombolták a tábor egész berendezését.

Ugyancsak ez a hírforrásunk közli, hogy Materna építész a magyar kormányhoz azzal a kéréssel fordult, hogy juttasson a magyar kormány ezeknek a politikai menekülteknek megélhetést mindaddig, amíg részükre Németországból segély érkezik.

Három aulón szöktek az internáltak

Újabb jelentések szerint az osztrák munkatáborból szökött nemzetiszocialisták nem gyalogszerrel szöktek át Magyarországra, hanem teherautókon. A száznegyvennégy embernek három teherautó állott rendelkezésére.

A szökés részletei egyébként is még egészen titokzatosak. Nem lehet egyelőre megállapítani, hogy mi történt magában az internálótáborban. Mindenesetre nagyon érdekes és amellet gyanús is, hogy az internálótábor lakói hogyan jutottak teherautókhoz?

Körmendi jelentések szerint a szökevényeknek fegyverzete mindössze 3 revolver volt, amelyet a magyar határon átépített politikai menekültek a magyar határőrségnek beszolgáltattak. Ez a jelen-

Zavargások Ausztria egész területén

Klagenfurtban a nemzetiszocialisták összeütköztek a rendőrökkel.

A rendőrség a tömegbe lőtt. A sortűznek egy halott és két igen súlyos sebesült áldozata van.

Villachban is demonstráltak a nemzetiszocialisták és itt is közbelépett a rendőrség.

Karinthiában a helyzet annyira elmergesedett, hogy megerősítették a rendőri és katonai készségeket.

tés azt állítja, hogy az átszökött nemzetiszocialisták legnagyobb része érettségizett és diplomás ember.

Soproni jelentések viszont azt állítják, hogy az internálótáborból három csoportban szöktek ki a foglyok. A másik két csoport sorsáról még nincs jelentés. A Magyarországra menekült csoport azt hiszi, hogy ezek a menekültek szerb területekre tévedtek.

Egyébként Sopronba ma újabb négy menekült érkezett, akik közül egy magántisztviselő, míg a másik három diák.

Addig, amíg a hivatalos osztrák jelentés erre a maga nemében pártatlan internálótáborbeli szökésre világosságot derít, a kapott híreket fenntartással kell fogadni.

Amelyik állam nem fizeti adósságát Amerikának, csak külön vámtétellel vihet be alkoholt

Washington, január 12

Az amerikai szenátus 40 szóval 39 ellenében elfogadta a szesz italok fogyasztási adójáról szóló törvény módosítását. A módosítás értelmében vámpótlékkal sújtják azokból az országokból jövő szesz italokat, amelyek nem fizették meg Amerikával szemben fennálló tar-

tozásait.

Min a ténst szavazatarányból látható, a megtorló jellegű intézkedés csak nagy vita után, nehézkesen ment keresztül.

Roosevelt elnök különben újabban úgy nyilatkozott, hogy rövidesen 1166 millió dollár póthitelt kér a szenátustól a nemzet új építés újabb költségeinek a fedezésére.

kivégzésével a hitleri diktatura, de ez a szemfényvesztés sem tekinthető sikerültnek. A vád nem némult el s nem némulhat el ezáltal sem, mert ott él a felvilágosodott emberiség lelkeben és meggyőződésében.

Van der Lubbe halálával csak a beugratott, az eszköz tünt el, a nézői szellem, a korszerűtlen reakció sötétsége azonban megmaradt s rajta a közeljövő történelme hajtja végre azt az ítéletet, amely állítólagosan szintén kimondott a lipcei főtörvényszék.

Kőrösi Sándor

Ford hisz a közeli gazdasági fellendülésben

Tizenegy gyárban indította meg a munkát

Washington, január 12

Ford, amerikai autókirály, megnyitotta legújabb autógyárát. A megnyitás alkalmából az autókirály kiáltványában kifejtette, hogy

véleménye szerint a krízis tuljuttott a

mélypontra, Amerika jelentős gazdasági fellendülésnek néz elébe.

Uj gyárán kívül, még megnyitotta Ford két autógyárát Detroitban is és nyolc olyan autóalkatrészeket gyártó üzemét, a melyek a rossz gazdasági viszonyok miatt egy idő óta nem dolgoztak.

Ujabb diákhecc Debrecenben

Minden egyetemen tári a beiratkozási sztrájk

Debrecen, január 12

Ismeretes, hogy az itteni egyetem tanácsa nemrégiben harminc hallgatót, akik a diáktüntetések szervezésében bűnösök voltak, kicsapott. Csütörtökön délelőtt az tan két diák jelent meg a rektornál és nagyon határozottan követelte tőle, hogy őket is vegye fel a kicsapottak listájára, mert szintén tagjai voltak a tüntetések szervezőbizottságának. A rektor, mintán egyideig hiába beszélt a lelkükre, hogy tüntető szándékuktól álljanak el, végül teljesítette kérésüket. A két diák ezután eltávozott s az utcán egy nagyobb diákcsoporthoz csatlakozott, amely tüntetést kezdett a város főbb utvonalaiban. A tüntető diákok röpcédulákat is osztogattak a következő felirattal:

„A trianoni béke tizennegyedik évében bocsánatot kérünk, hogy élünk. A keresztény magyar ifjúság”.

A rendőrség ezután beleavatkozott a diáktüntetésbe, szétszórta az egyetemi hallgatókat és tizenkilencet közülük előállított a főkapitányságra.

A magyar egyetemeken különben tovább tart a korábban a diákok vezetősége által kihirdetett beiratkozási sztrájk. Az egyetemekre még csak elenyésző számban történtek beiratkozások.

Ha fél a hüléstől...

A Goudron-GUYOT a legbiztosabb gyógyszer a következő betegségek ellen:

A légzőszervek megbetegedései:

Nátha — Köhögés
Nőrhurut — Hülések

a légzőcső és a tüdő összes megbetegedéseit biztosan meggyógyítja a

Kérjen mindig valódi Goudron-GUYOT-t és mindennemű tévedés elkerülése végett figyelje meg jól a csomagoláson levő címkét a valódi Goudron Guyot-on rajta van nagy betűkkel a Guyot név és az aláírás a következő három színben: kék, zöld és piros, valamint a következő cím: Maisson Frère, 19, Rue Jacob, Paris.

A GOUDRON-GUYOT kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Nem csillapodnak a párisi pénzügyi botrány hullámai

Elővezetési parancs két lap főszerkesztője ellen

Stavisky, aki meg akarta oldani a gazdasági krízist és aki nem egyszer már örültek házában is volt

Páris, január 12.

A Stavisky-ügyben nap-nap mellett újabb és újabb szenzációk merülnek fel. A mai napnak kétségtelenül az a legérdekesebb szenzációja, hogy a radikális párt végrehajtó bizottsága izgalmas gyűlést tartott, amelyen maga Herriot elnököl. A párt töviről-hegyire betárgyalta a Stavisky-ügyet és részletesen letárgyalta Dalimier volt gyarmatügyi miniszternek a botrányban való szerepét. A gyűlésen maga a gyarmatügyi miniszter is megjelent és megkísérelte, hogy szerepét, amennyiben csak lehet, tisztázza.

A párt végrehajtó bizottságának ülésén azonban nemcsak azoknak a szerepéről beszéltek, akiknek nevei már nyilvánosságra kerültek, hanem mindazoknak a párttagoknak ügye szóba került, akiket azzal, hogy Staviskyvel összeműködtek, alaposan gyanúsítani lehet.

A vita és a gyanúsítás annyira elmergésedett, hogy Herriotnak közbe kellett lépni. A volt külügyminiszter és miniszterelnök azt javasolja, hogy a párt végrehajtó bizottsága majd csak később, ha a hullámok valamennyire lecsillapodtak, tegye vizsgálat tárgyává, hogy az egyes párttagok ebben a kényes és botrányos ügyben mennyiben vannak bekeverve.

A végrehajtó bizottság ebben az értelemben határozott.

ELŐVEZETÉSI PARANCS A VOLONTÉ ÉS A LIBERTÉ FŐSZERKESZTŐJE ELLEN

Nagy szenzációja még a Stavisky-ügynek, hogy a botrány kivizsgálásával megbízott vizsgálóbíró

ma elővezetési parancsot adott ki Dubarry, a Volonté főszerkesztője ellen és ugyancsak elrendelte a Liberté volt főszerkesztőjének, Aimardot-nak elővezetését is.

Azt, hogy ezeket a magas pozíciókat betöltő szerkesztőket mivel vádolják, még nem lehet tudni.

A vizsgálóbíró egyébként a kamarához is befolyamodott és ebben a kérdésben előadta, hogy a kamara függessze fel Bonauret képviselő mentelmi jogát, hogy a képviselő a bíróság elé állhasson. Bonauret képviselő Stavisky jogtanácsosa volt.

A párisi rendőrség egyébként hivatalos nyilatkozatában közli, hogy az elmúlt évek során a rendőrség 12 jelentést szerkesztett, amelyekben ismertette Stavisky furcsa ügyeit és felhívta erre az emberre a kormány figyelmét.

A jelentéseket azonban a mindenkori kormányok nem használták fel és egyetlen lépést sem tettek, hogy ennek az embernek szélhámosságait a rendőrség megakadályozhassa.

A jobboldali sajtó most az követeli, hogy állapítsák meg, ki volt az, vagy kik voltak azok, akik megakadályozták, hogy a rendőrség Stavisky ellen eljárasson.

STAVISKY MEG AKARTA OLDANI A VILÁGVALSÁGOT

Közben a párisi sajtó Stavisky életének minden apró részletét is felkutatja. Nagy érdeklődésre tarthat most számot az a nyilatkozat, amely az egyik francia napilapban arra a vádra válaszol, hogy miért halasztották el Stavisky büntügyi főtárgyalásait — tizenkilenc esetben. Az ügyben maga a törvényszék elnöke nyilatkozik, aki elmondja, hogy a főtárgyalást azért halasztották el annyiszor, mert egyenlőre nem volt még a panaszos kérelme a tárgyalás elhalasztását, az esetek más részében pedig orvosi bizonyítványok igazolták, hogy Stavisky pillanatnyilag — beszámíthatatlan.

Miért tartóztatták le a Midi és a Volonté főszerkesztőjét

Tegnap közöltük, hogy Dariust, a Midi főszerkesztőjét letartóztatták. Mai fentebbi jelentésünk viszont azt közli, hogy a vizsgálóbíró elrendelte a Volonté főszerkesztőjének, Dubarry-nak elővezetését. Ezekhez az érdekes letartóztatásokhoz párisi tudósítások az alábbiakat jelentik:

Darius nemcsak a szélsőjobboldali „Midi” című lapot szerkeszti, hanem egy hetilapot is. Ebben a hetilapban a múlt év októberében támadás jelent meg „Garat képviselő, Bayonne polgármestere és Savisky ellen”, Garat képviselő a cikk rágalmaiért sajtópert indított a szerkesztő ellen. A sajtópertből azonban semmi sem lett, mert a „felek — kiegyeztek”. A kibékülést Dubarry, a Volonté főszerkesztője közvetítette. A „közvetítés” után a hetilapban helyreigazító nyilatkozat jelent meg és Darius Staviskytól pénzt kapott, sőt helyet a bayonnei takarékpénztár igazgatóságában.

E nyilatkozat kapcsán Páris riporterei ki-nyomozták, hogy

Stavisky 1932-ben valóban az örültek házában volt.

Annak idején az volt a fixa ideája, hogy olyan megoldási rendszert ismert fel, amely mellett a világgazdasági krízis megoldódik és a teaurált pénzek ellenállhatatlan kényszer hatása alatt napfényre kerülnek. Az elméje azért borult el, mert a kormány, amelynek terveit előadta, ezt a javaslatot nem akarta nagyobb figyelemre méltatni.

Egyébként az is megállapítást nyert, hogy Stavisky csak most, néhány hónappal ezelőtt, 1933. őszén, egy híres ideggyógyász ideggyógyintézetbe beutalt.

STAVISKY, A BECSÜLET LOVAGJA

Az a nyilatkozat is nagyon érdekes, amelyet a Stavisky-ügyben ma Chiappe, Páris rendőrfőnöke tesz. A rendőrfőnök elmondja, hogy a múlt év februárjában megjelent nála Stavisky és erőteljes szemrehányást tett, hogy a rendőrség őt figyel. Kikérte magának ezt az állandó rendőri vegzaturát. Chiappe a tiltakozásra Stavisky elé tárta a feljelentéseket és nyomozati jegyzőkönyveket és azzal utasította vissza kérését, hogy a rendőrség molesztálása elleni panaszát terjessze be írásban.

Ez az írásbeli panasz a párisi rendőrséghez azonban sohasem érkezett be.

vegynek. Chamonixi jelentések szerint Stavisky Montignyben, a „családi sirboltban” temetik el. Ugyanez a hírforrás azt közli, hogy a Vieux Logis-kastélyban, ahol a csendőr Stavisky felfedezték, a végrendeleten felírt Stavisky levelezése is a rendőrség kezébe került és ezenfelül két hatalmas bőröndöt is foglaltak. Meg nem erősített hírek szerint egyik nehéz bőrönd tele van ékszerekkel és drágakövekkel. Ez a hír még megerősítésre szorul.

Stavisky zsebében a rendőrség egyébként 33.400 francia frankot talált, amelyet természetesen lefoglalt.

Ötszázmillió francia frank hiány fedezetlen — 33.400 frank aktív.

Nem sok.

— Székelési zavarok, belsőrcs, puffadás, gyomorszájzódás, idegrendszeri állapotok, szívbetegség, télelemzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és bélcsatorna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Korunk legkiválóbb orvosai a Ferenc József vizet úgy értékelik, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazkák.

Betörés Brassóban

Brassó, január 12.

A keddről szerdára virradó éjszaka ismeretlen tettesek betörték Swab Frigyes Vasút utca 55. szám alatti élelmiszer és bentesár üzletébe és onnan hétezer lej értékű élelmiszert loptak el. Dacára annak, hogy a betörő az utca felőli főbejáraton hatoltak be az üzletbe és a kirakat-tüveget is összetörték, a helyben posztoló rendőr semmit sem vett észre. A károsult az ügyben megtette feljelentését rendőrségen.

Agrárvédelem és vízhiány

Nagyvárad, január 12.

Érdekes ügyet tárgyalt csütörtök délután a nagyváradi törvényszék.

A bíróság előtt 3 biharmegyei, közszolgálati állottak, akiket a Monopol 97. cikkével bírsággal sújtott amiatt, hogy a közszolgálati állami területekre hajtották és ezzel súlyos károkat okoztak.

A gazdák felelősek a bírság kiróváért. A tárgyalás során a gazdák elismerték, hogy a bajt a tulajdon okozza.

Az ő legelőterületeiken nincsenek károk és habár súlyos ezreket áldoztak eddig még nem tudtak vizet csikarni szikes talajból.

Igy az a helyzet állott elő, hogy vizet hozni kellett volna hajtani a csordákat messze eső falvakba, vagy pedig az állomány területén levő kutakat kellett igénybe venni. A hazahajtás lehetetlen volt így az utóbbi megoldást kellett választaniuk.

A gazdák kijelentették, hogy emberek lékezet óta használják az állami kutakat.

A törvényszék ítéletében nem adta helyet a gazdák védekezésének, a bíróságot helyben hagyta.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a mai napon postautóval küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőket, szíveskedjenek ezen postautóval felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folyóiratának küldésében megszakítás álljon elő.

En? — Az más

Ember! Fölényes vagy. Legyintesz, amikor olvasod, hogy egy óceánjáró szerencsétlenül járt, 200 matróz és 400 utas a tengerbe veszett. Gunyosra húzod a szád, sőt le is biggyeszted, amikor, hogy unalmadtól menekülsz, regénybe fogsz és szemlemeről mernek neked nyugdélcselni. Bármerre nézel, mindenütt elcsépelet dolgok történnek. Az élet, ez a rossz operett, az agyonfűtött slágerekkel akar neked imponálni. Munkanélküli tüntetések, misszoalasztások, leszerelési konferenciák. Emberek millióit hajléktalanná tépő orkánok, ez mind kevés. Gyógyíthatatlan betegség, nyomor, reménytelenség szerelem miatt elkövetett öngyilkosságok...

Eh! Hagyjanak már neked békét ezek az unalmas számszavakkal, sokkal jobban leköti figyelmét az a furcsa és aggasztó körülmény, amire ma jöttél rá, hogy az egyik vállpercet kb. 20 milliméterrel előrébb áll, mint a másik. Azóta folyton figyeled és rémülten gondolsz arra, hogy hátha ez tovább fejlődik. Lehet ugyan, hogy mindig így volt, csak nem sejtetted észre, de hátha mégis. Hallottunk már olyat, hogy felnőtt korban is deformálódhat valamelyik csont. Isten őrizd, még féltőállás lehetsz! Különböző is nem győzől magadra vigyázni. Tegnap is mint a farkas kapirgált volna.

De ezt az aggodalmat is elnyomja benéved a fájdalom, hogy Mancsi ma este a szokott helyen nem volt ott, Mancsi az orchidea nő, az egyetlen, a rejtélyes, a milyen még sose volt. Általában ilyen különös illatú szerelem, mint a tettek, nem lehet több. Ha nem látod egy napig, nem tudod eleve vagy-e, vagy holt. Ha vele vagy, alig tudsz szólni hozzá, pülsz és dadogsz. De most leül és írni fogsz neki, hogy ha holnap sem jön el a randevu, úgy te képes leszel a legrosszabbra, valami borzasztóra, te... te öngyilkos leszel!!!

Igaz, érthető kissé az idegenkedése, mert már hónapok óta egy fillért sem keresel és mit kezdjen egy ilyen orchidea nő egy munkanélküli, akinek nincs egy nozirapalója. Sétáljon órákig a hidegben?

Tényleg, eltekintve mindentől, ez már néhis csak rettenetes, hogy dolgozni akaró egészséges fiatalember ne találjon munkát foglalkozást! Ha tovább így megy, nem tudod mi lesz... Rémes! Össze kellene állniok az összes dolgozni akaró embereknek.

Ugy látszik, ma határozottan rossz napod van. Amikor este hazabotorkáltál, bebotlottál valamibe. Lehajoltál, puha volt. Rögön visszakaptad a kezed. Aztán bejöttél gyufáért és a puhába a kedvenc macskáid hulláját ismerted föl. Valaki leütötte. A szemed tágra meredt és a gyomrod vészjóslóan fölfordult. Jaj! Hát hogy lehet valaki ilyen embertelen, lelketlen, egy ilyen doromboló életet csak úgy agyonbágni! Milyen merev, mint egy tárgy. Rádöbbenés. Ez a halál. Ezt elmondod háromszor is egymásután. Ismerkedsz vele. Megborzadsz, egyszerű talán te is ilyen merev tárgy leszel, de nem mered meggondolni, mert még elképzelni is rettenetes. Hogy te...

Ugy érzed, te vagy az első, akivel ez a szörnyű igazságtalanság történt, hogy valahol láthatatlanul a halál les rá.

Erdélyi Agnes

— Időjelentés. A budapesti időjárás-utató intézet jelenti: Az éjszakai lehűlés feltűnően erős. Mindenfelé nagymennyiségű ködképződés észlelhető.

— Jótékony Csikszeredán. Csikszeredáról jelentik: Csikszereda társadalmi elismerése méltó módon viselkedik a szegényekkel szemben. Három év óta a szegény gyermekek részére népkönyvtart tart fenn, ahol naponta 150 gyermeket és 30 elaggottat részesítenek meleg ételben. A konyha fenntartására dr. Hirsch Hugóné vezetésével és rendezésében kedden este nagy estélyt rendeztek a Vigadó nagytermében. A téra, amelynek keretében népviseleteket és táncokat mutattak be, a város minden épkézláb embere felvonult, úgyhogy a későbbben érkezők kint is rekedtek. Az elsőrendű sikerült estély bevételé hosszabb időre biztosította a gyermekkonyha fenntartási költségeit.

— A betegsegélyző és a munkanélküliség. Csikszeredáról jelentik: A csikszeredai társadalombiztosító kirendeltséghez körrendelet érkezett, amely szigorúan előírja, hogy a jövőben az összes biztosított tagjaitól a biztosítás címén járó összegek után esetenként egy százalékot inkasszálnak munkanélküli segélyezés címén. Mondanunk sem kell, hogy az újabb megterhelést érthető elkeseredéssel fogadják az érdekeltek. A felháborodást inkább váltja ki, hogy a társadalombiztosító a jelenlegi összetételében nem tudja betölteni azt a szerepet, amit a törvény előír a számára. Ennek következtében ahhoz sem fűznek reményeket a polgárok, hogy a munkanélküli segélyezést a befolyt pénzekből megelégedésre fogja megoldani ez az intézmény.

ABLAK

Kell az, hogy időnként megjelenjen a lapokban egy-egy olyan hír, amely az amerikai nagybácsiról, vagy az ausztrál nagynéniről szól, aki egyszerre és váratlanul jelenik meg a titokzatos feledés homályából. Egyszerre jelenik meg a halálhírével és egy fantasztikusan nagy örökséggel. Kellenek az olyan hírek, mint amelyet most olvasunk, hogy a helsingforsi finn koldus a hirtelen előtűnt amerikai nagynéniről kétszázhuszmilliót örökölt. Kellenek az ilyen hírek, mert ha nem volna sok-sok embert az életnek egy furcsa, nagy örömtől fosztának meg. Mert van-e ember a nemmilliomosok tömegében, aki legalább egyszer életében este, amikor lefeküdt és magára huzta a takarót, arra ne gondolt, arról ne álmódzott volna: — mi lenne, ha? ... Ha egyszerre megjelenne egy ilyen távirat, hivatalos értesítés a váratlan örökségről? Mi lenne, ha — s már szárnyalni kezd a fantázia, száguldozva járja az élet szépségeit és az élet örömeit, sőt rendszerint a sötét szoba e nyújtás ábrándozásaiban kiderül, hogy a szegény ember nagyon jó ember is. Ennek is jutna, annak is a nagy örökségből, ilyen jó célra s amolyanra is. Szegényember vigasztaló játéka ez az álom, elalvás előtt. S míg a milliókról álmódzik, legalább nem gondol arra, hogy holnap házbért kell fizetnie. Meg vilánszámlát, meg minden egyebet. Az ilyen vigasztaló álmódzástól legalább jól el lehet aludni. De lehetne-e így szegény embernek váratlanul milliókról álmódzni, ha időnként egy-egy finn koldus amerikai nagynénije nem igazolná, hogy az ilyen ábrándozás mögött egy parányi eshetőség, egy kicsinyke lehetőség is van. A legszebb álmoktól s a legábrándosabb tervezgetésektől fosztának meg az emberek, ha néha napján fel nem bukkanna egy-egy ilyen meglepő örökség. S így ez a kétszázhuszmillió nemcsak annak a finn koldusnak jó, de öröm minden szegény embernek, akinek nincs is amerikai nagybácsija. — De hátha nagynénije van!...

Festőművész-szakértők egy gyermektartási pörben

Riga, január 12

Az itteni bíróság újfajta bizonyítéknak adott helyet egy apasági keresetben. Egy fiatal leány gyermektartásért beperelt egy tisztet. A tiszt tagadta az apaságot. A bíróság előbb orvosi szakértőkhöz fordult. Ezek megállapították, hogy az alperesnek és a gyermeknek egyazon csoporthoz tartozó vérük van, de hozzátették, hogy ebből csak az apaság lehetséges, nem pedig bizonyosságra lehet következtetni. Az orvosok azonban utaltak az apa és a gyermek arcának hasonlóságára.

A bíróságra az orvosi bizonyítékokon

— A csendő agyonlőtte a fatolvajt. Budapestről jelentik: Csavajda István csendő, a ferencvárosi pályaudvar közelében, egy szegényes külsejű fiatalembert vett észre, aki az állomási faraktárból fát akart lopni. A csendő és a fatolvaj között dulakodás támadt, amelynek során a csendő revolverével a fiatalembert szájába lőtte. A fiatalembert azonnal meghalt. Zsebeiben semmiféle igazolóírást sem találtak, kiléte egyelőre ismeretlen.

— ÉKSZERDISZ TELEFONDROGÁBÓL. Narrobi és Daresalam afrikai városok között nemrég 1000 kilométer hosszú telefonvezeték helyeztek üzembe. Nemsokára hiányos lett a vezeték, méternél hosszabb darabok tüntek el belőle. Kitűnt, hogy a városok fekete népei a fénylő rézhuzalból nyak- és karláncokat csináltak maguknak. Se rábeszéléssal, se büntetésekkel nem lehetett őket a tolvajlás abbahagyására bírni s ezért a rézhuzalokat sötét ötvözetű drótokkal szerelték fel.

— Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, rosszullet, fejfájás, idegizgalom, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes útra tereli, felrészíti a szellemet és egészséges álmot hoz.

— A szatmári törvényszék felmentett egy vasgárdistát. Szatmárról jelentik: A B. L. megírta, hogy Bárlea Stefan joghallgató Duca meggyilkolásának napján a halmi állomáson a Vasgárdát éljenze. A joghallgató az első tárgyaláson azzal védekezett, hogy nem volt tudomása a merényletről és tréfából éljenze a Vasgárdát. Bár a halmi vámtörök és egy határrendőrségi detektív úgy vallottak, hogy

éppen Duca haláláról beszélgettek, mikor Bárlea odaajtott és így a joghallgatónak okvetlen hallani kellett, miről volt szó, az első tárgyaláson a törvényszék tagjai között véleménykülönbség támadt. Az egyik bíró a felmentés, a másik az elítélés mellett szavazott. Tegnap kiegészített hármastanács újból letárgyalta az ügyet és a joghallgatót, bizonyítékok hiányában, felmentette a vád alól. Az ügyesság az ítéletet meglehetősen.

— Erdélyi Múzeum. Most fejezte be az Erdélyi Múzeum-Egyesület szakosztályainak közlönye, az Erdélyi Múzeum, dr. György Lajos főtárgy szerkesztésében a 38-ik évfolyamát. A megjelent évfolyam füzetek egy sereg erdélyi tudományos kérdések megoldását hozza, mint pl. dr. Veress Endre: A történeti Báthori István király. Dr. Boros György: Carlyle. Halálának 50-ik évfordulójára. Dr. Juhász Kálmán: Két kolozsmonostori püspök a XVI. században. Dr. Biró József: A kolozsvári Bánffy-palota és tervező mestere, Johann Eberhard Blummann. Herepei János: Szenci Molnár Albert halála ideje. Herepei János: Jelentés a Makfalva és a vele szomszédos Székelyszentistván-Csókfalva községek határában végzett régészeti kutatásokról. Dr. Ferenczi Miklós: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1932. év. Érdeklődőknek mutatványszámot küld az Erdélyi Múzeum kiadóhivatala, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 5. sz.

★ Nyilvános köszönet. Kathonay Béla szakrajztanár urnak azon kiváló szakértelemmel levezetett legmodernebb nőruha- és férfi ruhaszabászati szakrajz tanfolyamáért, melyet Brassóban tartani szives volt. Hálánk jeléül nyilvánosan is igazoljuk, hogy a Kathonay szaktanár ur szabászati módszere után elkészült összes nőruhák és férfiruhák, a gyakorlatban olyan kitűnőek voltak, hogy ezen kifogástalan, modern szabással rendelünk legnagyobb meglepedésért érdemeltük ki. Brassó, 1934. január 10-én. A tanfolyamon résztvevő összes tanítványok nevében: C. Jakab és Lőrincz Áron szabómesterek.

THERMOGÈNE

meleget fejleszt és leküzd a köhögést, légcsőhurutot, grippe, a reumát és idegfájdalmakat.

Használati utasítás: A Thermogène-t a fájós helyre tenni és ügyelni, hogy a vatta teljesen a bőrön feküdjék. Erősebb és gyorsabb hatás elérésére elegendő, a vattát egy kevés vízzel, vagy szeszszel megnedvesíteni.

Vezérkópiatás: L. DILLAN

Bukarest, str. Pitar Mos, 4

A világ összes gyógyszerésztárlalban és drogueriáiban kapható.

Nyugtalanító jelentések a forrongó Kubából

Havanna, január 12

A forrongó Kubában változatlanul a város és bizonytalan a helyzet. A forradalmi elemek agitációja, a lakosság nagyfokú elégedetlenségére alapozva, egyrészt tart. A vasúti munkások tegnap este proklamálták az általános sztrájkot és ultimátumot intéztek a vasúttársaságokhoz, hogy a legrövidebb időn belül teljesítsék követeléseiket. Hasonlóképp sztrájkba léptek Kuba összes iskoláinak alkalmazottjai is.

A vidéken mindennaposak a tüntetések és utcai harcok. Pueblo-Martiban a rendőrök és munkások összeütközése során két munkás holtan maradt a helyszínen, Trinidadban tegnap nagy utcai tüntetés volt, amelyet a karhatalom csak nagy nehezen oszlatozt szét. Itt is számos sebesült maradt az utcákon. Santa Clara-ban, Limonarban, Marianóban és más helységeken számos bomba robbant. Havannában is történt egy bombamerénylet.

A kormány a legerélyesebb megtorló intézkedéseket teszi a lázadások elfojtására. A „Luz” című lap jelentése szerint a kubai vezérkarnak tudomása van róla, hogy Erasmo Delgado baloldali vezér felkelést készít elő s főleg Pinar del Río tartományban toboroz csapatokat, hogy a főváros ellen vonuljon.

★ A tarkón és a vállakban fellépő ideges fájalmak a gyengeség és kimerültség érzetét keltik az egész szervezetben. Ha ilyen esetben Sloan's Liniment-et használ, — könnyen feldörzsölve a fájós testrészt, — azonnali enyhülést fog érezni. Sloan's Liniment megszünteti a fájalmat.

A TENISZJATEK VILAGBAJNOKNŐJE ISMÉT JÁTSZIK

Helen Wills, a teniszjáték világbajnoknője, aki nemcsak káprázatos játéktudásával, de szépségével is mindig központi pontja volt a nemzetközi versenyeknek, az utolsó esztendőben súlyos beteg volt. Most felgyógyult és ismét játszani kezdett s valószínű, hogy győzelmet győzelemre fog halmazni ezután is.

„Haragszom rád“... vagy

**Többhetes késéssel bár,
de elfoglalta hivatalát az új
alpolgármester**

Arad új alpolgármestere, akit már a liberális rezsim állított a városi ügyek élére, elfoglalta állását. Tette pedig ezt többhetes alaposnak látszó megfontolás után. Constantinescu tanár, Arad új alpolgármestere elfoglalta posztját és hogy ez megtörtént annak a jele, hogy a tanár ur megbékélt már. Constantinescu tanár ur ugyanis sértődés miatt nem foglalta el hetteket óta hivatalát, ellenére annak, hogy már hosszabb ideje ki van nevezve. Az aradi garnitúra beosztásánál történtek nézeteltérések Constantinescu és a helyi vezérkar között: ugyanis a tanár ur úgy találta, hogy más beosztást kellene kapnia, mint amilyent a vezetés számára juttatott. Mivel hiedelmét a vezetés tagjai nem osztották, a tanár ur truccolt egy keveset: egyszerűen nem vett tudomást ki nevezéséről. Nem vette át az alpolgármesteri hivatalát. Most azután megfontolta magát, helyesebben talán: végre sikerült kibékíteni a haragvó pártembert. Hogy mivel, milyen módon: azt nem tudni. Tény azonban, hogy kellőképpen rekompenzálták mellőzött ambícióit. De nem is fontos, hogy ez a kibékítés miképpen történt. Arad város szempontjából az a fontos, hogy egy alaposan képzett, intelligens ember került a város alpolgármesteri pozíciójába, mégpedig jelentős városvezetési praxissal: ugyanis Constantinescu tanár már évek óta igen aktív tagja Arad város parlamentjének.

Szokatlan történet

Egy aradi vezetőállásban levő közigazgatási vezetőegységéről, illetve az illető ur egy gesztusáról lesz szó az alábbiakban. Olyan gesztusról, amely megérdemli, azt, hogy a nyilvánosság is tudomást szerezzen róla. Tehát: itt lakik Aradon egy már évekkel ezelőtt elhalt aradi magyar újságíró idős édesanyja, aki bizony nem az a legragyogóbb körülmények között. Ismerősei és barátai, helyesebben azok az ismerősök, akik fiának a barátai voltak, minden esztendőben, karácsonykor, akciót indítanak, hogy élelmiszerekkel, egy-két meleg ruhadarabbal lássák el a támasz nélkül maradt idős uriaszonyt. A barátok idén karácsonykor is összefogtak, megindult az akció... Erről az akcióról tudomást szerzett a liberális uralommal semét élrekerült közigazgatási funkcionárius, aki maga is jó barátja volt az elhunyt újságírónak. Amikor megtudta miről van szó: egy vagon fát utalt ki az idős uriaszonynak valamelyik rendelkezésére álló alaptól.

Az eset megtörtént, a történet igaz. Megérdemli, hogy megemlékezzünk róla.

REGENY, AMELY ROLUNK SZÓL ÉS AMELYET HOZZANK IRTAK

Új erdélyi irodalmi termék hagyta el a nyomdát: Károly Sándor, az egész magyar nyelvterületen ismert író és újságíró írta az új könyvet, amelynek címe: Láng, műfaja: regény, kiadta: az Erdélyi Magyar Írórend. Károly Sándort, az író, nem kell bekonferálni az erdélyi közönségnek, ismerik, szeretik, megbecsülik. Új regénye, amely egyébként az Írói Rend első kiadványa, máris az érdeklődés középpontjában áll, mégpedig több ok miatt: A regény ugyanis ízig-vérig irodalmi alkotása és mint ilyen, mesteri képét adja annak az Erdélynek, amelyben élünk, dolgozunk, vívódunk a magunk problémáival, amelyek közé — legyenek azok bármilyen mértékben is világvonatkozásúak — egy kevés erdélyi specialitás mindenkor belekeveredik. A Láng rövidesen könyvtári forgalomban is kapható lesz.

A ROSSZ NYELVEK BESZÉLIK...

Shuk Lajos, az aradi filharmonikusok karnagya, — ismert társasági ember — Budapesten vendégszerepelt. A pesti sajtó idén sem fogadta nagyobb lelkesedéssel, mint tavaly. Egyes pesti lapok leszögezik, hogy Shuk Lajos kvalitásai sok kívánnivalót hagynak. Az aradi rossznyelvek — hangsúlyozzuk: a rossznyelvek — azt állítják, hogy ezt Aradon már rég tudták.

Tessék általánosítani!

Egy aradi vezető közhivatalnokot kiemeltek állásából — mert udvariatlan volt

Végre hivatalosan is elismerték, hogy a közönséggel udvariasan kell bánni a közhivatalokban

A napokban, nem sokkal a liberális rezsim kormányrajutása után, elhelyezték Aradról az egyik közhivatal vezetőjét, egy fiatalembert, aki csak nemrég került Aradra. Az elhelyezés nem okozott a városban meglepetést, mert mindenki tudta, hogy a váratlanul vezetőpozícióba került fiatalembernek, még akkor, amikor a liberális kormány vezette az ország ügyeit, súlyos konfliktusa támadt a liberális párt aradi vezérével. Meg kell említeni, hogy a fiatal köztisztviselőt nem igen lehetett egyébként sem a köztisztviselők elé az udvariasság mintaképének állítani, így érthető lesz az az incidens is, amely később elhelyezését vonta maga után.

A liberális párt aradi tagozatának feje, közismert és közbecsülésnek örvendő közigazgatási egyéniség, egy ízben felkereste a fiatal, vezetőállásban levő köztisztviselőt: valami elintézni való ügye lett volna. A közügyek magasrangra emelkedett vezető funkcionáriusa azonban el volt éppen foglalva — egy hölgy látogatójával... Így történt, hogy még a szokottnál is idegesebb hangon förmedt az idős férfire, amikor ez szobájába lépett, hogy kérését előterjessze. A közélet

szózatában megöszült férfi tiltakozni próbált a különös hang ellen, mire a kitűnő fiatalember formálisan kiutasította a szobájából, mégpedig — mondanunk sem kell — nem éppen a diplomácia szabályainak megfelelő módonban.

Erre következett azután, hogy a rezsimváltás után a fiatalembert kiemelték vezető pozíciójából amit — mint mondtunk — városszerte meglepedéssel vettek tudomásul. A tanulságos ügyhöz azonban, úgy érezzük, hozzá kell fűzünk valamit: helyes volt, nagyon helyes, hogy az udvariatlan, hatalmaskodó fiatalembert leváltották posztjáról, csak azért, mert goromba volt. De mi lenne, ha nemcsak azokkal a köztisztviselőkkel bánnának el ilyen erőlyesen, akik véletlenül egy éppen kormányra kerülő párt vezérért bántották meg. Mi lenne, ha minden köztisztviselőt ilyen erőlyes eszközökkel szoktatnának rá annak a gondolatnak megértésére, hogy a közhivatalok vannak a közönségért és nem a közönség a közhivatalokért...

Mi lenne...
Hogy mi lenne? Végre rend, elégedettség lenne az állandóan panasszal telített nagyközönség körében is...

Nem irom meg,

hogy a miniszterelnök meggyilkolásával kapcsolatban foganatosított erőlyes rendszabályok során Aradon, nyilván félreértésből kifolyólag, letartóztattak egy magyar hírlapírót: Némegy Gábort, az erdélyi és bányászati iparosok lapjának szerkesztőjét. Az ügyvel nem is érdemes részletesen foglalkozni: az igazságszolgáltatóságok azonnal átlátták, hogy tévedésről van szó és szabadlábra helyezték a hírlapírót. Amiről azonban írni kell, feltétlenül írni kell, az a következő momentum ezzel az ügygel kapcsolatban: Amikor már az igazságszügyi hatóságok egyhangulag megállapították, hogy Némegy Gábor semmi olyat nem írt, amely akár csak kellemetlen is lehetne az államhatalom, vagy a köz szempontjából, akkor az egyik aradi román lap, amelynek jobboldali beállítottsága közismert és így esküdt ellensége a magyaroknak és amelynek hirdetései szinte teljes egészében az aradi kisebbségi kereskedők és iparosok adják fel — nos, ez a lap az esetet arra használta fel, hogy uszítóhangu, gyűlölködéstől fűtött és valótlán rágal-mázásoktól hemzsegő cikkben rohanjon ki Némegy Gábor, illetve a hírlapíró személyén keresztül a kisebbségi újságírás és általában a kisebbségek ellen. Ezzel kapcsolatban, anélkül, hogy a rágal-makra érdemben válaszolnánk — erre nem érdemesek — a következőket kell leszögezni: 1. Az aradi románnyelvű hi-

laposka állandó pártfogója volt annak az ifjúsági megmozdulásnak, amely túlértelmezve azokat a biztatásokat, amelyeknek az aradi laposka csak helyi közvetítése, tehát túlértelmezve ezeket a főképpen kisebbségeink ellen irányuló uszítást: magát az ország miniszterelnökét gyilkolta meg. 2. Amikor Duca miniszterelnök megdöbbenő és aljas meggyilkolásáról Aradra is elérkezett a hír, ugyanebben a laposkában nem tulzoltan nagy terjedelmű helyet szorítottak a megdöbbenő hírek. Ugyanakkor, a mikor a magyar sajtó kolumnákon keresztül, felháborodva tárgyalta az esetet. Ugyanakkor, amikor a laposkának elérendő helye volt ahhoz, hogy kisebbségellenes csipős megjegyzésekkel töltse meg az oldalakat, 3. Némegy Gábort egy tévedés, egy fordítási félreértés miatt letartóztatták. De, hol van a cenzor figyelme akkor, amikor szemérmellen hazugságokkal fűszerezett uszításokkal izgatnak a kisebbségek ellen. Egyenlő elbánást kérünk: ha egy kisebbségi hírlapírót le lehetett tartóztatni egy félreértés miatt, akkor hát akadályozza meg a cenzura azt is, hogy bizonyos körök továbbra is féktelenül uszítsanak a kisebbségek ellen. Már csak azért is: mert hiszen Duca meggyilkolásának ódiáját talán még sem lehet a kisebbségek bőrére áthárítani!

Ui felírás az igazságszügyi palota homlokzatán, vagy

Régi viaduktunk, hol késel az éji homályban...?

Szerény észrevétel minden külön kommentár nélkül

Még a nemzetiparasztpárti kormány uralma idején történt, hogy Popovici igazságszűgyminiszter Aradon jártakor, éppen amikor a miniszter elhagyta az igazságszűgyi palotát, valaki felhívta a figyelmét — mégpedig nem minden tendencia nélkül — arra, hogy a palota homlokzatán egy helyen lekopott a festék és a festékréteg alól előbukkant a régi magyar felírás: „Az Igazságnak” — jelmondat egy-két betűje. A miniszter megvetéssel fordult el a stréberkedő „ultranacionalistától” és egy pillantást sem vetett a kopott homlokzat felé.

Az esetre — azt hihetnénk — senki sem emlékszik Aradon, pedig, ugyúltszik, mégis vannak, akik számontartották az ügyet — éppen ezért érdemes foglalkozni az esettel. — Ugyanis a napokban munkások vették munkába az igazságszűgyi palota homlokzatát, radikálisan levakarták a régi jelmondatot, ragyogó

arany betűkkel kiírták „Palatul Justitiei” — és ezzel le is zárult az ügy.

E sorok írójának azonban ezzel kapcsolatban eszébe jutott, hogy milyen különös is az élet. Eszébe jutott, hogy a miniszternek megmutatták annakidején a lebontott aradi vasúti átjáró hidját is. A viaduktot, amely, amíg helyén állott, a város legnépesebb külvárosát kötötte össze a vasúti pályatest felett a várossal. A viaduktot, amelyet éveken keresztül nem javítottak, jöllehet ez az államvasút kötelessége lett volna a amelyet ilyen módon egy szép napon le kellett bontani. De, amelyet még a mai napig sem hoztak rendbe, vagy pótoltak. Ugy, hogy Arad legnépesebb külvárosának forgalma hatalmas kerülő utakra van terelve. Előadták a miniszternek, — mint ahogyan minden Aradra érkező hivatalos személyiségnek előadják, — hogy milyen súlyos helyzetet teremt ez a viadukthi-

ány és a miniszter — mint ahogyan valamennyi Aradra érkező hivatalos személyiség teszi, — megígérte, hogy utánanéz a dolognak...

Tehát: milyen különös is az élet. Az igazságszűgyi palota „inkriminált” homlokzatát nem is érdemesítette figyelemre a miniszter: mégis új felirat pompázik a helyen. Ami nagyon rendbenlevő. De viszont érthetetlen, különös, hogy jöllehet a viaduktot alaposan megtekintette a miniszter — új viaduktja még ma sincs a városnak...

Ismét két kávéháza van Aradnak

Igazán örvendetesnek mondható esemény történt Aradon: hosszú szünetelés után ismét megnyílt Aradon a második számú kávéház: a Városi. Arad gazdasági életére szomorúan jellemző, de még helyesebb, ha azt mondjuk: a közönség szélsőességének karakterisztikus tünete, hogy Aradon, ezidőszent, — már hosszú ideje, — egyetlen egy kávéház van üzemben. Részben tényleg a válság okozta, hogy a valamikor felkapott, nagyszíri meneteli Városi megbukott, másrészt azonban érthetetlen ez akkor, amikor Arad ezideig egyetlen kávéházában, a Dáciában például szombat esténként nem lehetett helyet kapni: sokszor megtörtént, hogy nagy társaságok kiviülrekedtek. Emellett a Dácia nappal is állandóan a túlszűfoltóság képét mutatja. Így, bizonyos mértékben a közönség szélsőességének rovására írható az a különös tünet, hogy Aradnak, a valamikor kávéházak tömegében bővelkedő „kávéház-városnak” egyetlen egy kávéháza volt mostanáig. Most megnyílt ismét a Városi. A személyzet konzorcionális alapon vette kezelésbe a lokált, már csak ezért is szimpatikus az akció. A Városi hosszú időn keresztül állástalan, kereset nélkül maradt pincérei és alkalmazottai, akik a kávéház bukásakor is sokat veszítettek, utolsó kísérletként megkísérlik feltámasztani a valamikor leglátogatottabb aradi kávéházat. Sokan kíváncsiak nekik, hogy kísérletük teljes sikerrel járjon...

Mi lehet az oka ennek?

Egy közismert aradi köztisztviselő fia a gyógyszerészet nemes tudományát tanulja, — jelenleg egy magyarországi egyetemen. A köztisztviselő román, mégpedig közismerten jó román, érdekes tehát elmondani, hogy hogyan került a fia a magyarországi egyetemre?

Nos, az eset a következő: A fiatalember középiskolai tanulmányai után egyik helyi egyetemre iratkozott be. Tanult, tanult, szorgalmasan tanult: ennek ellenére — hogy rövidke legyünk — mindössze háromszor bukott meg egymás után...

A fiu nem volt sem buta, sem könnyelmű. Tanult is, meg is értette amit tanult mégis megbukott. Hogy miért, mi okból, melyek voltak azok az elvonatkoztatott erők, amelyek a fiatalember bukásához vezettek: nem tudjuk, nem is kutatjuk. Tény az, hogy a fiut szülei sürgősen átküldötték a magyarországi egyetemre, ahol a legjobb eredménnyel végzi tanulmányait...

Jól értsük meg: nem akart ez a kis, igaz történet igaztalan kritika lenni a hazai egyetemmel szemben — azzal az egyetemmel szemben, amely az ifjak szárait és ezreit neveli fel. Mindössze teljesítettük az újságíró kötelességét: érdekes történettel kívántunk szolgálni. Márpedig a történet kétségtelenül — érdekes...

Aradi énekművészről a Porumbescu emlékhangversenyeken

Porumbescu, a híres román zeneszerző halálának 50 éves évfordulóját ország szerte megünneplik s az ünnepségek során ünnepélyes keretek között Temesváron is előadják a szerző Crai Nou című zenés mesejátékát. A mesejátéknak aradi szereplője is lesz: Lepa Dóra, az ismert tehetséges aradi énekesnő, mint vendég szereplő lép fel a Crai Nouban és a Temesváron szereplő együttesrel egyetemben körutra indul majd: előbb Erdély nagyobb városait, majd az ókirályság nevezetesebb helyeit keresik fel.

Gyergyóban újra kavargó a borszéki közbirtokosság ügye

A közbirtokosság vezetősége váratlanul új bérleti szerződést kötött a régi egyezség módosítása helyett

Gyakorlati elgondolások érvényesültek az új szerződés megkötésénél — mondja a vezetőség

Veszedelemes lehetőségeknek nyit utat az új szerződés — mondja az „ellenpárt”...

Gyergyószentmiklós, január 12.

Gyergyóban újabb kavargás van. Ebben a pillanatban még nem lehet megállapítani, hogy vajon ez az újabb összezavarodás kiindulásnak lesz-e az elindítója, vagy pedig megint káros fergeteget kavart abban az egészben jellegzetes gyergyói „elkísérés”, amelyben a társadalmi, politikai, magán és általános gazdasági érdekek, célok és elképzelések olyan kuszaságban fonódnak össze, hogy ember legyen a talpán, aki rendbehozza a fonalat ezen örült gyergyói szövetségen.

Milyen jó lenne, ha jelentkeznék már Gyergyóban ez az ember!

Es a sohaj azonban, amely ma már talán általános és őszinte gyergyói vágyaknak a megnyilatkozása, más lapra tartozik. Ebben a pillanatban még a kavargás kérdése áll az előtérben s nekünk elsősorban azt kell eldöntenünk, hogy egyáltalában szükséges-e, hasznos-e az ország nyilvánossága elé teregetni ezt az újabb gyergyói „nagy ügyet”? Külső beavatkozások aligha segíthetnek. Nem volna-e jobb, ha ennek a földrajzilag és ma már lélekileg is teljesen különálló területnek a belső ügyeit beárnyékolja jól a gyergyói medencébe s rájuk biznók, hogy intézzék el úgy, ahogyan tudják. Bizonyos, hogy elintézik valahogyan. Tán összemaradnak fölötté és sebeket kapnak, de elintézik. Az is lehet, hogy ezek a sebek, mégha annyira fájdalmasak is, levezetnek valamit s amíg borogatják őket, talán őszre is melegednek a gyógyulási zsiliban.

Azonban: súlyos közügyről van szó, amely sok ezer embert érdekel nagyon közelről. Aztán: nem mi futottunk ez után az új gyergyói keserűség után, hanem Gyergyó kívánta azt, hogy törődjünk vele. Gyergyó kívánta azt is, hogy foglalkozzunk az ügygel s legjobb belátásunk szerint vizsgáltsuk meg azt az ország közvéleménye számára is. Kitérni annyi volna, mint megfutamodni egy olyan feladat elől, amelynek teljesítését Gyergyó éppen a sajtótól várja el. Nyomás okunk az is, hogy hát ha mégis sikerül használni valamit annak a 20 ezer főre tehető székely tömegnek, amely valamiképpen kapcsolatban áll a kérdéssel.

Döntő fordulat a borszéki közbirtokosság sorsában

Gyergyóban rengeteg az úgynevezett „magán-ügy”. Két ember, vagy két embercsoport tűz össze és kerekedik ebből olyan csepegtető, leszólás, megvádolás, gyanúsítás, ami nem kívánczik a közvélemény elé. Az is bizonyos azonban, hogy ezek a magánügyek rendszerint összekavart, vagy éppen felkavart közügyekből erednek. Ha a közügyek rendbejárnának, vagy inkább rendben mennének, elcsilltanának a „magánügyek” is s talán még őszre lehetne fogni Gyergyót egyetlen erős akaratba.

A jelenlegi közügy, amely már szüli a csunya magánügyeket, a borszéki közbirtokosság ügye. Azokkal, akik az évek óta tartó „borszéki harc” után is tájékozatlanok a dologban, közölni kell, hogy a „borszéki közbirtokosság” vagyona, a borvízkutak, fürdők, nagy területű erdőségek és legelők, javarészen Ditró és Szárhegy községek tulajdona. Ennek a két községnek a közbirtokossága tartja a borszéki hatalmas vagyont, amely értékben szinte-szinte nem is határozható meg. Csak a hozama számítható ki megközelítő pontossággal. Az a hozam, amely régóta nem a közbirtokosságnak, hanem a bérlelőknek.

Hosszu volna, ha elölről kezdenék Borszéki-fürdő történetét. Csak vázlatosan, a helyzet ismeretért említjük meg, hogy a nagy bajok a világháború után kezdődtek, amikor a teljes pénzügyi felfordulás nemcsak a borszéki bérleti szerződést, hanem minden régebben kötött szerződést tarthatatlanná tett. Azok az összegszerű meghatározások, amelyek a világháború előtt kerültek a szerződésekbe, a világháború után nevétséges számokká váltak s nem fedték a szerződések tulajdonképpeni tartalmát.

Itt kezdődött a borszéki közbirtokosság kálváriája is. A régi szerződést, amely 50 hosszú esztendőre szólott, meg kellett változtatni. A bérlelő természetesen élni akart mindazokkal az előnyökkel, amiket a rendezetlen helyzet lehetővé tett, a közbirtokosság viszont mindent elkövetett, hogy kikerüljön abból a félszeg és veszedelemes helyzetből, amely nem az ő hibájából keletkezett, hanem a világháború teremtette. Nagy harc volt ez, sokan emlékezhetnek még rá. A bérlelő vállalat egész jogászai karral vonult ki s Páll Gábor dr.-nak, aki a közbirtokosságot képviselte, keserves és nagyon nehéz küzdelmet kellett megvívnia. Ez a harc is termelt botrányt éppen eleget. Azt az eredményt, amit Páll Gábornak sikerült elérnie, egy peren kívüli egyezséggel, nem mindenki ismerte el eredménynek. Súlyos támadások hangzottak el Páll Gábor ellen, sőt vádak is, gyanúsítások is. A peren kívüli egyezség azonban életbelépett s azóta ez szabta meg a bérlelő vállalat és a közbirtokosság közötti jogviszonyt. Egészen mostanáig. Most ugyanis egy kissé meglepetésszerűen, egy kissé váratlanul, a múlt év december 27-ére összehívott rendkívüli közgyűlés a Páll Gábor-féle peren kívüli egyezséget hatályon kívül helyezte és egészen új bérleti szerződést szavazott meg, noha a közgyűlés nyilvánosságra hozott tárgysorozatában csak szerződés-módosítást ígérték.

Annak idején, 1924-ben, Páll Gábornak támadták, hogy olyan egyezséget kötött, amely inkább a bérlelőknek kedvezett, mint a közbirtokosságnak. Az azóta eltelt idő, — úgy látszik, — igazolta Páll Gábornak, mert a közben változott, részben pedig átalakult bérlelő részvénytársaság, amely jelenleg a Crisovelon-

bank érdekeltségének tekinthető, mindenképpen szabadulni igyekezett attól az egyezségtől, amit Páll Gábor kötött s egy neki jobb, kedvezőbb, szelidebb szerződést harcolt ki. Ő kiharcolta a közbirtokossági vezetőségnél, amelynek elnöke most Anghi István, az ügyésze pedig Puskás Levente dr., a közbirtokossági vezetőség pedig kiharcolta a közbirtokossági tagokkal szemben, a közgyűlésen.

Legalább is ilyenek a külső jelenségek. A gyergyói közvélemény pedig, amely annak idején elégedetlen volt a Páll Gábor-féle egyezséggel, most azt állapítja meg, hogy az az egyezség nagyszerű jogi munka volt, az új szerződés viszont egyet jelent a tömeges jogfeladással s talán örökre helyrehozhatatlan fordulatot hoz a közbirtokosság további sorsára.

Tömegharc a fogas jogi kérdések körül

Tulajdonképpen az 1924-es egyezség körül keletkezett harcok jutnak ki ismét. Eppen csak a helyzet változott, a dolog természete nem. Akkor is az új egyezséget támadták, most is azt támadják. Csakhogy akkor az új egyezség a Páll Gábor-féle egyezség volt, most pedig ebből lett az a régi, amely sokkal, de sokkal jobb, mint a legújabb. A harcot akkor is ügyvédek vezették mindkét oldalon, mint most. És most is tömegek húzódnak a szembekerült ügyvédek mögé, mint akkor. Ez is jellegzetesen gyergyói jelenség. Tömegek tanulmányozzák, boncolják, védik és támadják azokat a szerződéseket, amelyek végeredményében igen fogas és igen nehéz jogi kérdéseket takarnak.

Más a gyakorlat és más az elmélet

A közbirtokossági vezetőségnek, amely felelős az új szerződésért, természetesen megvannak a maga ellenérvei. Érdekes, hogy ezek az ellenérvek nem annyira jogi természetűek, mint inkább gyakorlati megfontolások.

A vezetőség tudja, hogy általános jogi szempontból a Páll Gábor-féle egyezség a közbirtokosság érdekeit jobban, pontosabban, kimerítőbben védte, mint az új szerződés. Kérvetéseket, alaposabb jogászai munka volt, amely nagyon megkötötte a bérlelő kezét, mert a szerződésszegés megállapíthatóságára például egész sereg eshetőségeit szegte le. Csakhogy, — mondja a közbirtokossági vezetőség, — gyakorlatilag ez az egyezség egyáltalában nem vált be. Azokat a kikötéseket, amiket az egyezmény tartalmazott, egyáltalában nem lehetett érvényesíteni. Az nem vitás, hogy a bérlelők, a régi egyezmény értelmében egész csomó szerződésszegést követtek el, viszont igaz az, hogy a közbirtokosságnak a helyzet ismeretében és a súlyos felelősség áttérésében sohasem volt módja, hogy a vállalat súlyos mulasztásait a maga javára valamiképpen értékesítse. A helyzet az, hogy a bérlelő a maga hatalmas felkészültségével erősen vitássá tette minden perbeszállási eredményt, a per viszont azt is jelentheti, hogy a közbirtokosságnak olyan hatalmas összegeket kell majd kifizetnie, amelyek esetleg a meglevő vagyon egy részét is felemészthetnék.

A Páll Gábor-féle egyezmény tehát, amely jogilag valóban nagyszerű és körültekintő munka, gyakorlatilag nem volt értékesíthető. Évek óta nem kaptak a közbirtokossági tagok egyetlen bani osztalékot sem, holott a borszéki fürdő és a vele kapcsolatos hatalmas vagyon mégiscsak az övék. Ezt a helyzetet tovább tünni nem lehetett s ezért kellett a jelenlegi vezetőségnek olyan szerződést kötnie, amely jogi szempontból nem olyan nagyszerű ugyan, mint az előbbi, gyakorlatilag azonban sokkal jobb és kielégítőbb, mert végrehajtható és annyi év után lehetővé teszi végre azt is, hogy a közbirtokossági tagok valamilyen osztalékot is kapjanak vagyonuk után.

Ennyi a kérdésnek szigorúan vett jogi része.

Vakmerőség volna, ha a szemben álló jogi vélemények harcában mi döntőbíróként játszanánk ki magunkat. Mint minden alaposabb vitában, itt is oszlik az igazság úgy, hogy mindkét félnek jut belőle. Az igazi vagy kérdés pedig ki tudna most felelni? Ki tudná megmondani már most, hogy ez az új szerződés valóban hasznos hoz-e a maga gyakorlati célkitűzéseivel, vagy pedig csakugyan maga után vonja azokat a veszedelemeket, amelyeknek tényleg lehetőséget nyújtott. Nem szabad feltételezni azt, hogy a bérlelő-vállalat mindenáron ki akarja játszani a közbirtokosságot. A gyakorlati szempontok érvényesítésére sohasem volt nagyobb szükség, mint éppen most, amikor a hatalmas vagyon mellett valóban éheznek Ditró és Szárhegy népe.

Van der Lubbe kivégzése izgalomba hozta Hollandiát

A rotterdami rendőrség attól fél, hogy tüntetni fognak a német követség ellen

Amszterdam, január 12

Van der Lubbe kivégzése Hollandiában nagy izgalmat keltett. A holland jogászok azt hangoztatják, hogy a német bíróságnak nem állott jogában Van der Lubbet kivégezni, mert a fennálló törvények szerint nem is volt szabad halálra ítélni. A törvényt, azt az új törvényt, amely az állami rend hatályosabb védelméről intézkedik, visszamenő hatállyal alkalmazták és csak így állott a bíróságnak módjában halálos ítéletet hozni.

Most derül ki, hogy a holland kormányt, valamint a berlini holland követséget a német kormány a kivégzésről már kedden délelőtt értesítette és ezzel vá-

Pontról-pontra venni s úgy összevetni az új szerződést a Páll Gábor-féle egyezséggel, nagyon hosszú volna és célszerűtlen is. Csak a főbb kifogásokat, nyugtalanságokat, aggodalmakat soroljuk fel. A legsúlyosabb mindjárt az, hogy az új szerződés teljesen kiengedte a bérlelőket mindazon kötelezettségek alól, amelyek be nem tartása a régi egyezmény szerint szerződés-szegést jelentett. Az új szerződés szerint a bérlelő-vállalat csak egyetlen esetben követ el szerződés-szegést: ha nem fizeti pontosan a kikötött bérösszeget. Lemondott az új szerződés a vállalatról kapott összes addigi biztosítékokról is, megfelelő új biztosítékokról pedig egyáltalában nem gondoskodott. Lehetővé tette az új szerződés azt, hogy a vállalat még a bérfizetés alól is kibújhasson és szinte-szinte szentesítette azokat a műhibákat, könnyelműségeket, amelyeket a vállalat a híres Főkut foglalkásával a közvélemény szerint elkövetett s amelyek a régi egyezség szerint szerződésszegésnek számíthatnak, sőt kártérítési kötelezettséggel is járhatnak. Lehetővé teszi az új szerződés azt, hogy a bérlelő egyáltalában ne fejlessze a fürdőt a közbirtokossági területen, ellenben ellenfürdőtelepet létesítsen. A régi egyezség ugyanis kötelezte a bérlelőt, hogy építkezéseket, fürdőfejlesztési munkát hajtson végre a közbirtokossági területen, az új szerződés viszont, egészen érthetetlenül, úgy fogalmazta át ezt a pontot, hogy a bérlelő egyáltalában nem köteles az építkezéseket. Ezzel pedig nemcsak feloldja a bérlelőket az alól a kötelezés alól, hogy fejlessze a fürdőt, a közbirtokossági területen, hanem tudomásul veszi azt is, hogy az eddigi ilyen természetű kötelezettségének egyáltalában nem tett eleget, amivel a régi egyezmény értelmében szerződésszegést, sőt a szerződésszegések egész halmozását követte el.

Egyesek szerint lehetővé teszi az új szerződés azt is, hogy a bérlelő a bérleti szerződés lejártával valósággal kifossa a fürdőtelepet, s mennyiben minden ingóságát elviheti a közbirtokossági területéről s a szerződés egyáltalában nem írja körül, hogy mik is azok az elvihető ingóságok.

És még egy egész sereg szakértői szem nélkül is könnyen felfedezhető hiányosság, félrevezetés, ellenőrizhetetlenség, — mind-mind a bérlelő javára. Az egyetlen előny, amit az új szerződés a közbirtokosságnak hoz, a bérösszeg felemelése, gyakorlatilag azonban ez sem jelent annyit mint látszik, mert a bérösszeg és a borvíz palackonkénti jutaléka, az eladott borvíz mennyiségéhez van kötve, már pedig az eladás nemhogy emelkedne, hanem még csökken. Valamikor 2 millió palack borszéki borvizet is felvettek a hazai és külföldi piacok, a multévi fogyasztás azonban már csak 700 ezer palack volt. A borszéki borvíz ugyanis, a mai körülmények között, szinte szinte drágább már, mint a bor.

Kacsó Sándor

K Ö Z G A Z D A S Á G

Aláírták a francia—orosz kereskedelmi szerződést

Páris, január 12.

Ma délelőtt aláírták a francia—orosz kereskedelmi szerződést. A szerződésben a szovjet arra kötelezi magát, hogy egyet-
len esztendő leforgása alatt a francia iparnál 250 millió francia frank értékű megrendelést tesz.

Ezzel a kötelező nyilatkozattal szemben Franciaország a kereskedelmi szerződésben kijelenti, hogy Oroszország részére hiteket nyújt. A szerződés a hitel-feltételeket is megállapítja.

A prágai gazdasági konferencia második napja

Prága, január 12.

A kisántant prágai gazdasági konferenciájának második napján kijelölték a tárgyaló bizottságokat.

A román és szerb bizottságok a délelőtti folyamán külön-külön megtárgyalták a javaslatokat.

Hír szerint a konferencia mintegy tíz napig tart.

Nem március 31, hanem március 1 a kék ezresek beváltási határideje

Bukarest, január 12

A régi kék ezresek beváltási határidejének meghosszabbításáról szóló tegnapi közlemény helyesbítésül közöljük az időközben írásban megérkezett hivatalos közlemény alapján, hogy a beváltási határidőt nem március 31-ig, hanem csak március 1-ig hosszabbították meg. Március elsejéig tehát a Banca Nationala és összes fiókjai beváltják a régi ezresbankokat.

Munkakonfliktusok

Brassó, január 12

A brassói Schiel gépgyár öntő és eszsoló munkásai emlékirattal fordultak a munkaügyi felügyelőséghez. Az emlékiratban a munkások jobb munkaviszonyokat, magasabb munkabérek, a rendszeres évi szabadságot és törvénybiztosított jogaik érvényesítését kérték. Az emlékiratot 75 munkás írta alá. A munkaügyi felügyelőség megkezdte a közvetítő tárgyalásokat a munkaadók és munkások között.

Ugyanígyen kérelem fordult a munkaügyi felügyelőséghez a Scherg posztógyár 28 munkása is. A tárgyalások itt is megindultak.

A közgazdaság hírei

AMERIKA AZ ALKOHOL-TARTALOM SZERINT VÁMOLJA A BORT

(Newyork) A legújabb intézkedések szerint az Egyesült Államokba szeszes italokkal telt hordóknak és palackoknak nem kell ürtartalomra hitelesítettnek lenniük. Szeszes italokkal megtöltött palackok számafonatain nem kell megjelölni a származási országot. Selyem vagy másféle papírborítékokra szintén nem vonatkozik a származási ország feltüntetésének a kötelezettsége, amennyiben csupán a palackok védelmére szolgálnak és a kereskedelemben való forgalombahozatal, vagy a kirakatokban való elhelyezés előtt eltávolították. A vámtartalom az alkoholtartalom szerint kell kijelölni az alkoholtartalmat is.

NYOLC SZÁZALÉKOT FIZET A MAGYAR NEMZETI BANK

(Budapest) A magyar Nemzeti Bank most tette közzé év végi mérlegét. A mérleg eredményének megfelelően a bank igazgatósága azzal a javaslattal áll a közgyűlés elé, hogy a Nemzeti Bank részvényenként 9,27 pengő osztalékot, azaz nyolc százalékot fizessen.

★ ELŐFIZETŐINK SZIVES FIGYELMÉT felhívjuk kitűnően szerkesztett könyvnaplóinkra. A Brassói Lapok naplójára ára 25 lej. A Népujság naplójára 12 lej. A pénz beküldhető az előfizetési díjjal együtt, csak kérjük a szelvényt megjelölni, melyik naplót kell és mi azonnal küldjük portómentesen.

Az új kereskedelmi törvény kritikája

Még ma is Bach-korszakbeli törvény intézkedik a házalásról és az 1884-es ipartörvény a tisztességtelen versenyről

Kinek nem kell a jövőben cégét bejegyeztetni és kereskedelmi könyveket vezetni

Temesvár, január 12.

Az igazságügyminiszter az új kereskedelmi törvénytervezetét, mielőtt a parlamentben benyújtja, megküldte az érdekelt kereskedelmi testületeknek, hogy a tervezetre vonatkozó észrevételeiket közöljék a minisztériummal. A nagyszabású javaslatot Temesváron a kereskedelmi és iparkamara továbbította a Kereskedők Egyesületéhez, amely a tervezet áttanulmányozása után, részletes kritikájával és javaslataival juttatja vissza az igazságügyminiszterhez.

A tervezet igen sokat átvett az Erdélyben és Bánságban érvényben levő magyar kereskedelmi törvényből. Így, például, azt a rendelkezést is átvette, hogy a kisiparos működési körét meg nem haladó kereskedőt mentesíti a cégjegyzés és könyvezetés alól.

A kereskedők egyesülete az általános intézkedések helyett világosabb szövegezést kér és pedig azt, hogy ezt a mentesítést terjesszék ki a patenta fixa szerint adózó kereskedelmi kategóriákra.

Erdélyben állást foglal a testület amellett, hogy a cégjegyzői hivatalt továbbra is meghagyják a kamarák hatáskörében, miután az utóbbi időben különböző tö-

rekvések nyilvánultak meg arra vonatkozólag, hogy a cégjegyzői hivatal visszatérüljön a törvényszékhez.

A bánsági kereskedelmi érdekeltségnek nem tartják kielégítőnek azokat az intézkedéseket, amelyeket az új törvénytervezet a tisztességtelen versenyre vonatkozólag tartalmaz, mert ezek messze mögötte maradnak azoknak a fejlett kodifikálásoknak, amelyeket erre vonatkozólag hasonló külföldi törvények tartalmaznak.

A kereskedelmi törvények egységesítésének munkálatai már öt éve folynak. Ezalatt kitűnő tudományos anyagot gyűjtöttek össze az érdekelt körök és már 1930-ban a parlamentben benyújtott Mirto-féle tervezet egy teljesen modern, bár nem mindenben kielégítő rendszert intézményesített volna a tisztességtelen verseny kiküszöbölésére. A kamarák szövetségének elnöke, Cristodorescu, a múlt évben ugyancsak kidolgozott egy szinte tökéletesnek mondható tervezetet, amely az összes európai joggyakorlatok, és a genfi nemzetközi tervezetre támaszkodik és amely a modern idők jogorvoslat igényeinek mindenben megfelel.

A Cristodorescu-féle tervezetben elegendő részletesen vannak a tisztességtelen verseny esetei ismertetve, azonkívül tartal-

mazza az általános, a részleges, a szezon-szerű kiárusítások szabályozásait is, amelyek a nyugati országokban már rég be vannak vezetve, de nálunk novumszámba mennek. Ha elképzeljük, hogy jelenleg a kereskedelmi versenyt nálunk az 1884 évi ipartörvény egyetlen szakasza szabályozza, amely mint regionális törvény, az impérium óta nem fejlődhetett szervesen, mert a minisztérium nem bocsátott ki rendelkezést szabályozására 15 év alatt, könnyen plauzibilissé tehető, minden rendkívül fontos szűkséglet a kereskedelmi verseny modern szabályozása.

Ugy a Cristodorescu, mint a Mirto javaslatában igen nagy és fontos fejezetet foglal el a házalás korlátozásáról szóló fejezet. Ennek a megoldása annyiban is sürgős, mert ezen a téren még a Bach-korszakbeli 82 év előtti császári páten van érvényben. Az új kereskedelmi törvénytervezet egyáltalán nem tartalmaz erre vonatkozólag intézkedést és így a kamara és a kereskedelmi testületek arra a határozott álláspontra helyezkednek, hogy a Cristodorescu által kidolgozott értékes és a modern időknek megfelelő javaslatot a meglevő és teljesen időszerűtlen helyébe, teljes egészében vegyék fel az új törvénybe.

Iliescu, a kolozsvári kamara új elnöke

Az erdélyi kereskedelmi testületeket egyetlen szervezetbe akarja tömöríteni Szó van az erdélyi Iparkamarák Szövetségének megszervezéséről is

Kolozsvár, január 12.

Megírta már a B. L., hogy Iliescu Viktor, az Iliescu-bankház igazgatóját a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara elnökévé választották. Iliescu megválasztását, aki egyetlen szavazat többséggel nyerte el az elnöki tisztviséget, több hónapra visszamenő, heves harc előzte meg. Évek hosszú sora óta különböző politikai pártok csatározásainak színtere volt az Iparkamara. A csatározások természetesen az Iparkamara működését érzékenyen érintették, amennyiben az alkotó munka helyett minden energiát az áldástalan tusakodás kötött le.

Iliescu Viktor megválasztásával a közvélemény szerint a múltat megcáfoló, komoly és jelentős alkotó munka veszi kezdetét. A lezajlott elnökválasztással kapcsolatban felkerestük az újdonsült Iparkamarai elnököt, aki jövőbeli programját illetően, egész Erdély gazdasági életére kiható célkitűzésekről nyilatkozott:

— Az építő munkát — mondotta Iliescu elnök — a kisebbségekkel való szoros együttműködés alapján tudom csak elképzelni. Már maga az a körülmény, hogy az Iparkamara vezetőségében Kolozsvár kereskedelmi- és iparostársadalmának legértékesebb kisebbségi elemei foglalnak helyet, biztosíték arra, hogy az értékes tapasztalatokkal rendelkező kisebbségi kereskedők munkájukkal fellendítik a gazdasági életet. Miután a zavartalan együttműködésnek semmi akadálya sincs, rövidesen hozzálátunk ahhoz, hogy Erdély különböző kereskedelmi testületeit, valamint a testületek kívüli álló kereskedőket egy UGIR-szerű szervezetbe tömörítsük össze. Ezzel elsősorban az a célunk, hogy a kormány gazdasági intézkedéseinél a Kamarán keresztül az érdekelt kereskedők és iparosok legszélesebb rétegeinek véleményét is meghallgassa. Eppen az UGIR szép eredményekre visszatekinthető működése készítet bennünket arra, hogy Erdély kereskedőinek és iparosainak említett nagy szervezetét minél előbb megalkossuk.

— Mindez illuzórikus volna — folytatta nyilatkozatát az új elnök — ha Erdély többi iparkamaráival nem tartanánk fent a legszorosabb együttműködést. Semmi törvényes akadálya sincsen annak, hogy a kereskedők és iparosok említett szervezetével párhuzamosan létre ne hozzuk az erdélyi Iparkamarák Szövetségét. Hangsúlyozom, hogy ez korántsem regionális mivolta törekvés, mert Erdély különleges gazdasági viszonyai és adottságai ezt feltétlenül megkövetelik. Itt említem

Csehország állami tervgazdasági programot dolgoz ki

A kisántant-konferencia napjaiban kiderül, hogy Csehországnak nincs buzaszükséglete, sőt kivélti szükségletei vannak

Prága, január 12.

A csehszlovák kormány tízes bizottságot alakított a kisántant gazdasági konferenciáján tárgyalásra kerülő és az ipar és mezőgazdaság között fennálló egyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó javaslat megvitatására. Ez a bizottság nem tejezhette be tanácskozásait karácsony előtt, amint ezt terve vette, mert az eredeti tárgyalási programban igen lényeges változások történtek.

Most már nemcsak egy kisántant gazdasági terorról van szó, amelynek a kisántanthoz való viszony újraszabályozása volna a feladata, hanem egy állami tervgazdálkodási programot akarnak kidolgozni, amely a külkereskedelem strukturális eltérőléseivel is számolna, amelyek a gazdasági kisántant megvalósulásával bekövetkeznének.

Itt említtük meg, hogy a legújabb cseh terméskijelentés szerint az idei termés eredménye nem 167 ezer, hanem 186 ezer vagon piacképes buza volt, míg a rozstermés nem 180 ezer, hanem 194 ezer vagonra rugott.

A belföldi buzaexport 1933—34-ben legfeljebb 170 ezer vagonra tehető, aminek figyelembe kell venni azt is, hogy az idei aratás kezdetekor még mintegy 10 ezer vagon tengerentúli buza áll rendelkezésre a beviteli tartalékokból.

Ily módon tehát mintegy 26 ezer vagon kivevő buzafelesleg mutatkozik, amelyet a világpiaci alacsony árak mellett az állam jelentős anyagi támogatása nélkül kivinni nem tudnak, tehát a következő gazdasági évre kell tartalékolni.

Minthogy a buzaexportállamokkal hosszú ideig nincs semmi kilátás árucserélehetőségekre, Csehszlovákia gabonahelyzete a kisántant gazdasági konferencia számára igen nehéz problémát jelent.

Most is dolgoznak a technokraták

Az utóbbi időben nem sok szó esett a technokráciáról. Az alábbi cikk, amely egy nagy amerikai lapban látott napvilágot, igazolja, hogy a világmegváltó mérnökök ma is dolgoznak és csinálják a tervek a nagy világválság enyhítésére.

Íme a cikk:

Mr. Smith milwaukeei cigarettagyárában ezelőtt egy „modern” gép percenként 5-600 darab cigarettát készített, ma ugyanezt a munkát egy automata gép percenként 2500-3000 darabban intézi el. Vagy például: néhány évvel ezelőtt a berlini villamosági telepen egy 225 ezer kilowattot előállító 10 kéztüzelésű kazán táplálásához még 200 félmeztelen fűtőre volt szükségünk, kik az izzó forrószágu fűtőcsarnokokban lapátolták csurgó verejtékkel össze a mindennapi kenyerüket. Ma, ugyanezt a munkát mindössze 2 fűtő és 4 legény intézi el, nyugodtan és patyolat tiszta kézzel. Nem kell hogy mással törődjenek, mint hogy az óránkénti 160 tonna szénét néhány fogantyú és szabályozó kar beállításával juttassák el teljesen automatikus uton a kazánba.

A „ramie” csalán szövetet éppen most akarják az iparba bevezetni. Ha ez megtörténik, úgy az egész selyem, gyapjú és pamutiparnak befellegzett. Ez az új fonál, mely messze felülmúlja az összes eddigi textiliát, fehér-ezüstös színezetű, selyem simaságú és igen könnyen festhető. A belőle előállított ruhák hétszer tartósabbak a pamutnál, és százszorosan ellenállóbbak a gyapjúnál. Vizes állapotban egyáltalában nem változik meg, papírt lehet belőle előállítani, melyet kézzel nem is lehet már elszakítani, viszont mindezek dacára is előállításához csak egy elenyésző törtészre van szükség a mai gyártási időből és munkaerőből.

Ezek azonban csak hamarjában kiragadott példák abból a sok ezer faktumból, melyek az amerikai technokrácia a közfigyelmet magára irányította. Ezeket a jelenségeket nem lehet géprombolással — amint az ma olyan divatos — elintézni, hanem azt kell a probléma magjához tekintenünk, hogy a mai gazdasági és termelési formulák nem tudtak az idővel és haladással lépést tartani.

A termelt áruk elosztása és előállítása nem történik olyan racionálisan és helyesen, amint azt századunk megkívánja.

Az áru előállításánál elsősorban is csak szakmunkásnak lenne szabad működnie. Véget kellene tehát vetni annak a lehetetlen állapotnak, hogy az asztalos cipőt, a szuster vizes zsemlyét, a lakatos löszörmatracot és a mérnök felfújható gummi-babákat gyártson, amikor mindenkinek a maga posztján a helye. Azután ne legyen szabad senkinek sem 20-ik életévén alul és 50-ik életévén felül dolgoznia. Ifjúságát inkább tanulással töltse a fejlődő munkásgeneráció, öreg napjaira pedig adja át helyét a fiataloknak. Ami pedig most már az előállított áruk eddigi helytelen elosztását illeti, a kartell- és tröszt-uralmának véget kell vetni. Az áruk eladását minden szakmabeli kereskedőnek lehetővé kell tenni, az árakat limitálni és erős revízió alá venni s egy nemzetközi zsűri jóváhagyása alá rendelni minden új és gyártásra engedélyezett szabadalmat.

A római Ferraguti professzor, mint köztudomásu, újfajta faszénhajtásu autókkal kísérletezik. Ha találmánya beválik, úgy a mai autótartás üzemi költségei alig egytizedre zsugorodnak össze, vagyis ez praktikusabban azt jelenti majd, hogy az egész autó tartásában, csak magának a kocsinak beszerzési ára fog szerepet játszani.

Természetesen ferde szemmel nézi ezt a behatóvalandó tény az internacionális olaj, illetve benzin-ipar s már is lépéseket próbálnak tenni, hogy ezt a találmányt lehetőleg megvásárolják, s azután azonnál el is temessék. Ferragutit azonban szintén nem a golya költötte, Máris ellentérszót szervez, mely majd az új paténtot kezébe véve fog gondoskodni arról, hogy az eladási árban bőven zsirozhassák meg pecsenyéjüket, másodsor pedig arról, hogy az egész földgömbön csakis ők gyárthassák a szabadalmat s csakis ők rendelkezessenek is annak minden jogával.

Mit fog ez jelenteni? A feleslegessé vált olaj és benzinipar megint újabb százszázakat fog munkanélkülivé tenni, de munkanélküliek lesznek az eddigi autógyárakba foglalkoztatottak is, mert az új motor egész más konstrukció, tehát lényegesen változott gyártást igényel. Ehhez pedig csak Ferragutiék és az olasz ipar ért, ők pedig azt kezükből ki nem adják, ők kellene tehát a technokráciának köz-

Hitler Németországa papi forradalom előtt

Több mint hatezer lelkész csatlakozott már az új rendszer elleni mozgalomhoz

Berlin, január 12.

Hitler Németországa, a Harmadik Birodalom, egészen szokatlan és egészen sajátos forradalom előtt áll. A birodalom lelkészei támadtak fel a kormány ellen egyes intézkedései és az egyházzal szemben tanúsított magatartása miatt s ebben a pillanatban már az a helyzet, hogy a „papi” forradalom minden pillanatban kitörhet.

Az elmúlt vasárnap többszáz tem-

plomban egyszerre szónokoltak a lelkészek a kormány és a német nemzeti egyház élére állított Müller püspök ellen.

A „forradalmárok” élén Niemöller lelkész áll, aki megalakította a papok „vérszibizottságát”, mert kiáltványra szerint a keresztény egyház Németországban sohasem volt nagyobb veszedelemben, mint most. A mozgalomhoz eddig több mint hatezer protestáns lelkész csatlakozott. A forradalmárok kiáltványban tiltakoznak az ellen, hogy a kormány és

püspöke visszaállítsa a gyűlölet Istenének, az ősgermán Odinnak az uralmát.

A papok nyugtalansága az egész országra kiterjedt. Beyer egyetemi tanár, egyházi miniszter hirtelen lemondott méltóságáról és Müller birodalmi püspök rendelkezésére bocsátotta halaskörét. Müller püspök erre körtáviratban hívta össze az egyház főbb vezetőit Berlinbe, hogy megtárgyalják azokat az intézkedéseket, amelyeket a súlyos helyzetben szükségeseknek tartanak.

Az új miniszterelnök első nyilatkozata

Az osztrómállapot csak átmeneti intézkedés a rend és a béke érdekében

Bukarest, január 12.

Tatarescu miniszterelnök csütörtökön délután magához kérte az összes lapok tudósítóit és részletes kormánynyilatkozatot adott.

Először is leszögezte, hogy kormánya egyenes folytatása Duca kormányának.

A Duca által elgondolt és a most végrehajtásra kerülő program keretében tartozik a szociális béke megteremtése is. A rend biztosítása azonban a kellő erővel meg fog történni. A kormány befelé is békepolitikát akar folytatni, de biztosítani kell a szükséges nyugalmat az építő munka megkezdésére.

Az osztrómállapot — folytatta a miniszterelnök — csak átmeneti intézkedés, amely meg fog szűnni, mielőtt meg-

szűnik a helyzet, amely szükségessé teszi.

Végül beszámolt a miniszterelnök a parlament megnyitásának első napjában megszavazásra kerülő törvényekről, elsősorban a konverziós törvényről, mely az adóssághétközés végleges megoldását fogja jelenteni. Sürgősen megszavazzák az új államvédelmi törvényt is. Külpolitikailag a kormány az eddigi irányt követi, amire Titulescu személye a garancia.

Az újságírók kérdésére kijelentette a miniszterelnök azt is, hogy az ellenzéki pártvezérek általában megértést tanúsítottak az általa felajánlott politikai béke eszméje iránt és még akik nem mondtak igent, azok sem válaszoltak elutasítólag.

Tiszti összeesküvés a görög hadseregben

Szaloniki, január 12

Szaloniki város rendőrsége nagyszabású katonai összeesküvést leplezett le. A nyomozás megállapította, hogy az összeesküvők, akik nagyrészt katonatisztek, Plastiras tábornok hívei voltak és forradalmat készítettek elő.

Az összeesküvők betörték a szaloniki-i fegyver- és lőszerraktárba és onnan több ezer fegyvert és mintegy 30 ezer töltényt raboltak el.

A rendőrség rengeteg letartóztatási eszközzel

A görög kormány elhatározta, hogy a hadsereget teljesen megtisztítja a megbízhatatlan elemektől. Minden olyan altisztet, aki a legkisebb gyanúra is okot ad, azonnal menesztik.

Két gróf és egy Meskó vezérlik a magyar nácikat

Budapest, január 12

A nyilaskeresztesek elnevezés alatt ismert magyar horogkeresztesek vezetéségi irodája közleményt juttatott el a magyar lapokhoz, amely szerint a régóta dúló ellentéteket a vezérség körül sikerült elsimítani. A magyar nácik „Führerje” Meskó Zoltán marad, de az országos vezetést háromtagú „vezérség” fogja intézni. Ennek a tagjai Meskó Zoltán kívül Festetics Sándor gróf és Pálffy Fidél gróf, a másik két vezérspirás is. Igen érdekes, hogy a két grófi náci vezér egy a közleményben, mint az aláírásban elhagyta neve mellől a grófi címet, nyilván azzal a számítással, hogy a grófi titulus akadályozná őket a népszerűség utáni versenyben.

Elindult világkörűli útjára az amerikai légiflotta

Newyork, január 12

A hat repülőgépből álló világkörűli útra induló amerikai légiflotta szerdán hajnalban megkezdte útját.

A start s már ment. A légiflotta első állomása Honolulu.

Tetőponton a francia politikai élet vihara a Stavisky-ügy miatt

Chautemps felveti a bizalmi kérdést

Páris, január 12.

A Stavinsky-ügy egyre hatalmasabb hullámokat kavart Franciaország politikai és társadalmi életében. A hatóságok legújabb Aymard újságíró, a Liberté volt főszerkesztőjét tartóztatták le azért, mert kiderült, hogy a szélhámostól 50 ezer frankot kapott. Aymard tagadja, hogy ezért a pénzért valami szolgáltatást tett volna Stavinskynek, viszont nem tagadja azt, hogy a szélhámos állandóan pénzelte a Libertét. Kiderült az is, hogy miért kérték Bonapart képviselő mentelmi jogának felfüggesztését. A képviselő egész választási költségét Stavinsky fedezte, sőt Stavinsky fizette ki több mint tízezer frankot kitevő szabószámláját is.

belépnie s Ferragutit arra kötelezni, hogy a világ minden erre igényt tartó szakgyára a terveket megvásárolhassa (de persze nem uzsora áron!), ezáltal tehát nemcsak, hogy a munkanélküliek száma nem növekednék, hanem a nagyobb vásárlási kívánság folytán még jelentékenyen is csökkenhetne.

Azt hiszem — folytatja az érdekes beszélő — ezzel egyszerre mind a legfényesebb bizonyítékkal szolgáltam arra is, hogy nem igaz, miszerint mi mérnökök a technika „zsarnok” uralma alá akarnók hajtani az emberiséget, hanem mi technokraták vagyunk éppen azok, akik megállapítják, hogy az emberiség ökonomiai felzárkóztatása az utóbbi évtizedekben olyan tempót kezd felvenni, amelyben az előállított javak száma már szinte valami imaginárius végtelenbe csap. Az áruaktárak és magazinok tele vannak eladatlan termékekkel, a vásárlókészség pedig ezzel szemben jóformán zárussal egyenlő, mert hisz mindenki csak a legfontosabbra — nem, egy párja még arra sem — szorítozik.

Csütörtök estére a kamarában rendkívül viharos ülés ígérkezik, mert több mint 12 felszólalást jelentettek be ebben az ügyben. Állítólag az ellenzék arra készül, hogy indítványt terjesszen be az összes képviselők mentelmi jogának három hónapra való felfüggesztése érdekében, mert csak így tartja szabadon kivizsgálhatónak azokat a piszkos összeköttetéseket, amellyel a szélhámos megfertőzte a francia politikai életet. Olyan hírek is érkeznek, hogy Chautemps miniszterelnök csütörtökön este felveti a bizalmi kérdést, hogy ezzel esélyes elejét vegye a kusza visszaélések viharos tárgyalásának.

Szóval? Mit akar a technokrácia?

A technokrácia azt akarja, hogy a termelés fokozása csakis az esetben legven megengedhető, ha a tömeg vásárlóképessége ezzel parallel haladhat. Ez a párhuzamosság pedig csak akkor érhető el, ha a tőke és munka közötti haszonnak célszerű ipari megosztása következik be. Ez azt jelenti, hogy a munkaidő kibővítése mellett se csökkenjen lényegesen a munkás bevétele, még helyesebben mondván: a vásárló-kapacitása. Nem az a fontos, hogy egy részvénytársaság milyen dividendákat fizet majd, hanem

az a fontos, hogy az üzem önnönmagát ellátja

s kielégítő foglalkoztatása révén olyan erős képviselhet, amely újból mint vevő is lehetővé teszi, hogy személyzetet, kezdve a vezérigazgatótól egész az utolsó padlómosogató asszonyig is, mint saját magának és másnak is vevője léphet a piacra.

Howard Scott valamint főmunkatársai, mint Thorstein, Veblen, W. H. Smith, Permalee és Hubert, ma is dolgoznak

Anghában ezzel szorban a politikus Henderson unokaöccse, Fred Henderson és Frederick Soddy, Franciaországban a nagy feltűnést keltett könyv „La grande releve” szerzője, Duboin vezeti az ügyeket, Ausztriában pedig Emil Jung és Viktor Loos dolgoznak.

Bukarestből történetesen éppen múltkorában kért egy egyetemi tanár és körülbelül 10-12 érdeklődő alapvető könyveket és forrásmunkákat, amit, persze, mi azonnal és a legnagyobb örömmel küldtünk meg.

Scott egyébként tavasszal átmege Európába s akkor bőven lesz alkalma az európai sajtonak rála, hogy „első kézből” orientálódjék a technokrácia mozgalma felől.

Nem vagyunk sem gépmádók, sem géprombolók, hanem tisztaszándékú mérnökök, akik végül is a XX. században jogot akarunk ahhoz nyerni, hogy az elkövetkezendő világ és felépítendő kultúra művésze, a magunk tudásához tehetségünkhöz mérten hozzájáruljunk.

A faluban még mindig így szól a nóta

Emberek, akik védelmet kérnek védelmezőik ellen

Csikszereda, január 12.

A csikmegyei falusi csendőrök viselkedésére igen jellemző és egyben megdöbbentő adatokat tárt fel Bálint István csikszenttamási gazda feljelentése. A falusi baszkodást a maga kiméletlen valóságában ecsetelő írást a csikszeredai csendőrszázhoz címezte a feljelentő.

Eszerint Bálint István Bács Vilmos nevű fia közvetlen újév előtt az ottani közbirtokosság ordejéből engedély nélkül fát fuvarozott. Az erdőőr tudomást szerzett a fuvarról. Nem elégedett meg az ilyenkor szokásos erdőkihágási jegyzőkönyv felvételével, hanem a Bács által fuvarozott fát le akarta foglalni és a község háza udvarára szállítani. E művelet végrehajtására a csikkarfalvai csendőrsöt kérte fel. A csikkarfalvai őrmester meg is jelent három csendőr kíséretében és a gazda távollétében, annak tudta nélkül befogták a lovat és el akarták szállítani a fát.

Közben hazaérkezett Bálint és felszólította a csendőröket, hogy azonnal hagyják el az udvarát, mert csak előjárásági közeg jelenlétében hajlandó kiadni a fát s máskülönben is, hogy jönnek ahhoz a csendőrök, hogy megkérdezése nélkül, távollétében garázdálkodjanak a jószágával. Időközben a helyszínre érkezett az egyik községi esküdt is, akinek a jelenlétében aztán elszállították a kérdéses famennyiséget.

Másnap nem kevesebb mint három csendőr jelentkezett újból Bálintnál és a fák miatt a mostoha fiával együtt a csikkarfalvai őrsre kísérték és egy raktárhelyiségbe zárták. Minden bizonnyal ott is töltötték volna az ösztendőt és kezdték volna az újat, ha időközben alkalmuk nem akad a szokásra és el nem „párolognak”.

Már el is felejtették az egész kérdést a meghurcolt emberek, amikor január ötödikén este három csendőr kíséretében újból beállított a lakásukra a csikkarfalvai őrmester és nem találva otthon őket, házkutatást tartott, minden felsőbb engedély nélkül. Másnap hajnalban 3 órakor újból megismételték eljárásukat, amikor az ágyból ráncigálták ki a gazdát és fiát és mindkettőt az őrsre kísérték.

A továbbiak során aztán előadja a feljelentés, hogy az eset óta nincs nyugta a családnak. A gazda feleségét valóságos betegséggel teherbe terhes, a sorozatos csendőrségi önkényeskedések, melyeknek oka egy egyszerű erdőkihágás, amihez a csendőrségnek köze sincs, mert az erdőpásztorok hatáskörébe tartozik. Őtalmat kér a parancsnokságtól.

A második, még megdöbbentőbb eset, Csikszentkirályon játszódtott le. Szőke Gábor csikszentkirályi, Vitális Mihály és Sofron József csikszentimrei gazdák a csikszentkirályi hatósági főerdőőrnek kalákában tűzifáért voltak. Az erdőből visszajövet összetalálkoztak a

csikszentkirályi csendőrmesterrel, akin messziről büzlött az ital szaga. A falusi hatalmasság a gazdákat kötött, majd pofozni és ültetelni kezdte őket. Vitális és Sofron néhány pofonnal és hátrugással uszták meg a dolgot.

Szőke Gábort puskával úgy megütötte az őrmester, hogy a karja eltörtött.

Szőke, akit az ütés hosszú hónapokra munkaképtelenné tett, a Magyar Párt csikszeredai irodája útján keres elégtételt. Éppen itt volna az ideje, hogy a felsőbb

Megvédjük a „könnyelműséget” „Megvédjük” Aradot

A napokban Aradon vendéghangversenyt tartottak a temesvári szimfonikusok és zenebarátok. A hangversenyt igazi élménnyé emelte Laurisini Lajosnak, a budapesti Operaház tagjának szereplése s külön érdekességként ment, hogy ezuttal először lejött Aradra Kodály Zoltán, a világhírű magyar zeneszerző is. A hangverseny fénypontja volt ugyanis Kodály Zoltán „Psalmus Hungaricus”-a.

De, tulajdonképpen nem is ezzel a részével akarunk foglalkozni a kétségtelenül nagyvonalú, értékes hangversenynek. Inkább a hangverseny utóhangjait. Ugyanis ezek az utóhangokkal szemben meg kell védjük Aradot, vagy legalább is meg kell magyarázzuk: kár nagy szavakkal dobálózva fejmosást rendezni ott, ahol ez — legalábbis felesleges.

Mert ez történt: A hangversenytermet csak félig töltötte meg az aradi közönség és ezt a tényt a koncert másnapján, a temesváriak tehetséges, szimpatikus karmestere — nyilván nem egészen a saját iniciatívájából, — egyik helyi lapban igen erőteljes hangon kommentálta. Hogy így indolens Arad publikuma, hogy úgy nincs érzékük a szép, a művészi iránt. És így tovább. Meg aztán, hogy „más egyebbe” telik az aradiaknak, csak arra nem, hogy műt élvezzenek.

Nos, itt meg kell állnunk egy pillanatra. Mert kár — határozottan kár, — ezt az ügyet bombasztikus frázisokkal elintézni. Mert, bár igaz, hogy Arad egyetlen — de egyetlen — kávéháza szombat esténként állandóan zsúfolva van, igaz, hogy a mozikat zsúfolásig megtölti a közönség, igaz, hogy „egyebekre” telik még ebben a városban, jöllehet mind-

MELLHÜLÉSEK

Köhögés, Izomfájdalmak, Reumák

As egész világ használja a SLOAN'S LINIMENT-et, mellhűlések és egyéb fájdalmak csillapítására. Külsőleg használva azonnal felszívódik. A duzzadások eltűnnek, a szövetek és az idegek megnyugodnak s ezáltal normális állapotukba visszatérnek, a fájdalmak pedig megszűnnek. Legyen mindig kéznél egy üveg SLOAN'S LINIMENT. Reumák.

Lumbago, Mellhűlések. Fluoridások, szűzások és minden olyan betegség és fájdalom, amelyben használja a SLOAN'S LINIMENT-et, azonnal megszűnik. Ideig eltartható gyógyterápia és drogterápia. A SLOAN'S LINIMENT mindenféle fájdalom megszüntetője.

A SLOAN'S LINIMENT

MEGSZÜNTETI
MINDEN
FÁJDALMAT

parancsnokságok erőteljes rendszabályokat léptessenek érvénybe azon közegek ellen, akik semmi szin alatt nem akarják respektálni a törvényt és embertársaikban állatokat néztek, akiket minden következmény nélkül ütni és verni lehet.

szépeket és jókat? Igen. Könnyelmű vagyunk. Mert menekülünk. Menekülünk a máttól, eldugjuk fejünket a feltes homokjába, hogy soha nem látott, letje van manapság világszerte a megvigjátékoknak, az úgynevezett „jó basógoknak”, miért van az, hogy a rácsontj soha nem látott nekilendülssel, az ujesztendőt pedig bufelejtő-morral loptuk át.

— Mi emlékszünk még arra, amikor Aradon nem is olyan régen — minden művészi eseményt elsőnek akart felvenni, amikor a világ legnagyobb művészei kái jártak az aradi Kulturpalota dobogóját és zsúfolt házak, a szép élvezetért extázisában és tapsoló közönség előtt hangtáncoltak.

Evekben, év-mennyiségben mindez nem is volt olyan régen.

De történetesen olyan messze esik tőlünk ez az idő, hogy bármennyire jóakarataink vagyunk, hajlandóak szüünk egy-két nagyképű, önmagát „kölési képviselővé” kinevezett szőzsong sugalmazó szavára mindent felejtetni dühösen felhőrdülni olyan tünetek táján, amelyek miatt csak kétségbeesett lehetne — panaszkodni.

Sporthirek

Futballabdával és kapuval temettek el tegnap egy híres angol sportembert. Az angol bajnokcsapat, az Arsenal nagyvárú igazgatója, Herbert Chapman halt meg s temetésére az egész birodalomból a koszoruk százai érkeztek. A temetésen hatalmas tömeg vett részt. Dicső sportmultjára való emlékezésül, a koporsón óriási méretű futballabdát díszelgett, maga a koporsó pedig ugyyszólván be volt keretezve egy vörös, futballkapu alakú alkotmányba.

A bukaresti Telefonklub jégkoronggütőcsapata tegnap Kolozsváron az Universitátaival mérkőzött és azt 3:0 arányban legyőzte. A mérkőzés durva lefolyású volt.

1936-os olimpiai versenyek, tudvaleg, leg, Berlinben lesznek, az 1940-ésre pedig Olaszország a legesélyesebb pályázó.

Most beleszólt a versengésbe a délamerikai Argentina is, amely 100 ezer ember sporttelep megépítését igéri. Valószínűleg azonban, hogy az olimpiát megrendező élt folyó versengésből Olaszország kerül ki győztesen.

Szerkesztői üzenete

Ebredés. 1. Kezdetleges írásmű. Nem is a nyira a mondanivalója, mint inkább a írás módja gyenge. 2. Erdélyi Ágnes Nagyvárad. Str. Simeon Stefan 12. — A tálmányok csödjé. Igyon érdekes, bár komert dolgokat mond el, de zavarosan. A zonyítás nem épül fel rendszeresen és a gadott példák logikátlan egymásutánján nincs meggyőző ereje. Egyébként itt üzen meg Önnek, hogy ügye tárgyaltan.

Román — magyar — német

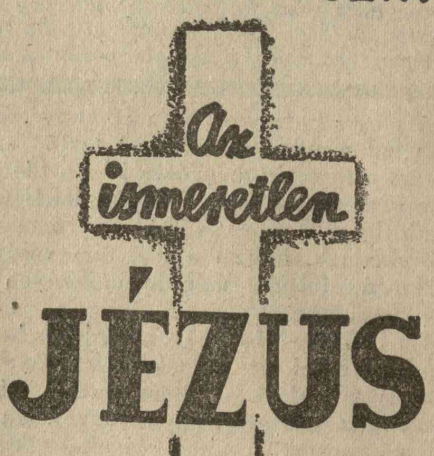
Guors-és gépirónó

sokéves tapasztalattal, leg jobb ajánlásokkal, azonnal vagy később megfelelő elhelyezkedést keres — Ajánlatokat „Iru/1005” jellegűen Rudolf Mosse Sibiu, továbbá

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árjegyzékeinket

MERESKOVSKI

JÉZUS TITKOS ÉLETE ÉS TANÍTÁSAINAK TITKA

Ara egész vászonkötésben 144 lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu utca 56-58.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lan- és Könyvkiadó R-t. Braşov—Brassó

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25%o engedmény A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Weikens-csillár legszebb, legjobb, legolcsóbb. Nagy választék! Szent János-utca 32. 1121

RÁDIÓ

átalakítások laboratóriumunkban, külön hangszórógépek egybeépítése, modernizálása, régi rádiók felújítása nagyobb teljesítményre.

Autó- és rádióakkumulátorok leltismeretes töltése.

Rádiók nagy választékban részletezésre is.

BRAUN S.

rádió- és villanyfelszerelési vállalat Brassó, Str. N. Titulescu (Tehénpiac) 7.

Vélelősszerkesztő: Kocsis Béla

FINOM MELEG GYAPJU

HARISNYÁKAT, cérna férfizoknikat, gyapju stucnikat, férfi sportharisnyákat TARTÓS ANYAGBÓL OLCSÓ ÁRON KÖTÖK. Cim: Brassó, Str. Nicolai Filipescu 59. földszint jobbra. (Volt Hátulsókőbánya) 12957

Éttermem, kávéház és szálloda március egytől térbeadó, esetleg eladó is. Cim a kiadóhivatalban. 1120

Gőzkazánt, lehetőleg kicsit, 4-5 atm. nyomásra, pakurafűtéssel keres azugai üveggyár. 1140

Állást nyer

Idősebb, egyedülálló ur, tanján, városhoz közel, keres gazdasághoz értő házzvezetőt. Kertészeti oklevéllel rendelkezők előnyben. Részletes ajánlatot a kiadóra. 1142

Házasság

Minden információt kibíró, 28. éves okl. mérnök vagyok. Unom az egyedülállót. Ismeretség hiányában ezuton keresem székegy származású, csinos, barna, jól szituált ur-lányok ismeretségét, házasság céljából. Szíves megkereséseket lehetőleg fényképpel „Talan megtalálom” jellegre a kiadóra kérek. Diszkréció becsületszóra. 1141

Állásban levő fiatalember, nősülés céljából, olyan leány, vagy fiatal özvegy ismeretségét keresi, kinek némi hozománya is van. Részletes leveleket „Szebb jövő” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 1147

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaiával. Bélyegnyelv. virágyelv. stb. Ara színes borítólappal 30 lej.